

Ekonomické přínosy cestovního ruchu pro rozvoj mikroregionu Buchlov

Lucie Blahušová

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie Blahušová**
Osobní číslo: **M11281**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a ekonomika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Ekonomické přínosy cestovního ruchu pro rozvoj mikroregionu Buchlov**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Proveďte průzkum literárních zdrojů dané problematiky a uveďte základní teoretická východiska problematiky cestovního ruchu.

II. Praktická část

- Zpracujte socioekonomickou analýzu mikroregionu Buchlov.
- Charakterizujte vliv cestovního ruchu na rozvoj ekonomiky daného mikroregionu.
- Zhodnoťte současnou situaci v oblasti cestovního ruchu mikroregionu Buchlov.
- Navrhněte možnosti pro zlepšení stávající úrovně cestovního ruchu v mikroregionu Buchlov.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

GOELDNER, Charles, R. a J. RITCHIE. Tourism: principles, practices, philosophies. 9. vyd. Hoboken, N.J.: John Wiley, 2009, 624 s. ISBN 04-700-8459-5.

KIRÁL'OVÁ, Alžbeta. Marketing: destinace cestovního ruchu. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2003, 173 s. ISBN 80-86119-56-4.

MALÁ, Vlasta. Základy cestovního ruchu. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2002, 98 s. ISBN 80-245-0439-1.

PETRŮ, Zdenka. Základy ekonomiky cestovního ruchu. 2., upr. vyd. Praha: Idea servis, 2007, 124 s. ISBN 978-80-85970-55-5.

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. Výkladový slovník cestovního ruchu. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012, 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Pavel Grebeníček**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: **17. února 2014**
Termín odevzdání bakalářské práce: **16. května 2014**

Ve Zlíně dne 17. února 2014

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, optisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 6.5.2014

Blažnáová

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce na téma Ekonomické přínosy cestovního ruchu pro rozvoj mikroregionu Buchlov je rozdělena do dvou částí. Teoretická část se věnuje vysvětlení pojmu cestovní ruch a jeho základních pojmů, vývojem cestovního ruchu a typologií cestovního ruchu, kde je stručně popsán každý typ cestovního ruchu a také jsou zde uvedeny činitele ovlivňující cestovní ruch. Praktická část se skládá ze socioekonomické analýzy mikroregionu, strategických dokumentů, které se zabývají možnostmi rozvoje tohoto mikroregionu. SWOT analýza vychází ze socioekonomické analýzy mikroregionu, kde jsou zmíněny příležitosti k rozvoji daného území. Nejdůležitější část této praktické části se zabývá vyčíslením ekonomického přínosu cestovního ruchu. Projektová část práce vychází z vyčísleného ekonomického přínosu a SWOT analýzy, kde jsou uvedeny projekty, které by vedly ke zvýšení návštěvnosti mikroregionu.

Klíčová slova: Cestovní ruch, činitele ovlivňující na cestovní ruch, mikroregion Buchlov, socioekonomická analýza, SWOT analýza

ABSTRACT

This bachelor's thesis on topic Economic Benefits of Tourism for Development of Buchlov Microregion is divided into two parts. The theoretical part is dealing with explanation of term tourism and its basic terms, development of tourism and typologies of tourism, where is briefly described each type of tourism and there are also mentioned factors influencing tourism. The practical part consists of socio-economics analysis of microregion, strategic documents, which are dealing with possibilities of development of this microregion. SWOT analysis is formed on the basis of socio-economic analysis of the microregion, and in it is mentioned opportunities for development of the region. The most important part of the practical part deals with the quantification of the economic benefits of tourism. The project part of the work is coming out from quantification of the economic benefits of tourism and SWOT analysis, in which there is introduced an example of those projects, which would lead to increase in attendance.

Keywords: Tourism, Factors Influencing Tourism, Buchlov Microregion , Socio-economics Analysis, SWOT Analysis

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Pavlu Grebeníčkovvi za jeho cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěl k vypracování této bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	12
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 POJEM CESTOVNÍ RUCH A JEHO CHARAKTERISTIKA	14
1.1 CHARAKTERISTIKA CESTOVNÍHO RUCHU.....	15
1.2 VÝZNAM CESTOVNÍHO RUCHU	15
1.3 PŘÍNOS CESTOVNÍHO RUCHU	15
1.4 VLIV CESTOVNÍHO RUCHU NA EKONOMICKOU STRUKTURU STŘEDISKA CESTOVNÍHO RUCHU	16
2 ZÁKLADNÍ POJMY UŽÍVANÉ V CESTOVNÍM RUCHU	18
2.1 NÁVŠTĚVNÍK.....	18
2.2 JEDNODENNÍ NÁVŠTĚVNÍK	18
2.3 TURISTA	18
2.4 REZIDENT.....	18
2.5 NEREZIDENT.....	18
2.6 DESTINACE.....	18
3 VÝVOJ CESTOVNÍHO RUCHU	19
3.1 PRVOPOČÁTKY CESTOVNÍHO RUCHU (5. STOLETÍ PŘ. N. L. – 16. STOLETÍ)	19
3.2 MODERNÍ CESTOVNÍ RUCH (17. STOLETÍ – 19. STOLETÍ)	19
3.3 NOVODOBÝ CESTOVNÍ RUCH (OD 1. SVĚTOVÉ VÁLKY DO ROKU 1989)	20
3.3.1 Období do 1. světové války.....	20
3.3.2 Období mezi dvěma světovými válkami.....	21
3.3.3 Období po 2. světové válce	21
3.4 SOUČASNÉ OBDOBÍ (PO ROCE 1989)	22
3.4.1 Situace v České republice	22
3.4.1.1 Situace do roku 2000	22
3.4.1.2 Situace po roku 2000	23
4 TYPOLOGIE CESTOVNÍHO RUCHU	24
4.1 FORMY CESTOVNÍHO RUCHU	24
4.2 DRUHY CESTOVNÍHO RUCHU	28
4.2.1 Rekreační cestovní ruch	29
4.2.2 Kulturně poznávací cestovní ruch.....	29
4.2.3 Náboženský cestovní ruch.....	29
4.2.4 Cestovní ruch se vzdělávacími motivy	29
4.2.5 Cestovní ruch se společenskými motivy	29
4.2.6 Zdravotně orientovaný cestovní ruch.....	30
4.2.7 Sportovně orientovaný cestovní ruch.....	30
4.2.8 Cestovní ruch orientovaný na poznání přírodního prostředí.....	30
4.2.9 Cestovní ruch s dobrodružnými motivy	30
4.2.10 Cestovní ruch s profesními motivy	31
4.2.10.1 Obchodní cestovní ruch.....	31
4.2.10.2 Kongresový cestovní ruch.....	31
4.2.10.3 Cestovní ruch veletrhů a výstav	31
4.2.10.4 Incentivní cestovní ruch	31

4.2.11	Cestovní ruch specificky orientovaný.....	31
4.3	NOVÉ SPECIFICKÉ FORMY CESTOVNÍHO RUCHU V SOUČASNÉ DOBĚ.....	31
5	ČINITELÉ OVLIVŇUJÍCÍ CESTOVNÍ RUCH.....	34
5.1	SELEKTIVNÍ (STIMULAČNÍ) FAKTORY	34
5.1.1	Objektivní faktory	34
5.1.2	Subjektivní faktory.....	34
5.2	LOKALIZAČNÍ PODMÍNKY	34
5.3	REALIZAČNÍ PODMÍNKY	35
5.4	RAJONIZACE.....	35
II	PRAKTICKÁ ČÁST	36
6	OBECNÁ CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU	37
6.1	POLOHA MIKROREGIONU	37
6.2	INFORMACE KE ČLENŮM MIKROREGIONU	38
6.2.1	Boršice.....	38
6.2.2	Břestek.....	38
6.2.3	Buchlovice.....	39
6.2.4	Hostějov	39
6.2.5	Medlovice.....	39
6.2.6	Modrá	39
6.2.7	Osvětimany	40
6.2.8	Salaš	40
6.2.9	Staré Hutě.....	40
6.2.10	Stříbrnice	41
6.2.11	Stupava.....	41
6.2.12	Tupesy	41
6.2.13	Velehrad	42
6.2.14	Zlechov.....	42
7	PŘÍRODNÍ PODMÍNKY	43
7.1	KLIMATICKÉ PODMÍNKY	43
7.2	GEOMORFOLOGIE ÚZEMÍ	43
7.3	GEOLOGIE ÚZEMÍ	44
7.4	PŮDY.....	45
7.5	VODSTVO	45
7.5.1	Povrchové vody.....	45
7.5.2	Minerální vody	46
7.5.3	Nerostné suroviny	46
8	OBYVATELSTVO.....	47
8.1	VÝVOJ POČTU OBYVATEL.....	47
8.2	NEZAMĚSTNANOST.....	49
9	KULTURA A PAMÁTKY	51

9.1	ZÁMKY A HRADY	51
9.2	CÍRKEVNÍ PAMÁTKY	52
9.3	HISTORICKÉ PAMÁTKY	53
9.4	MUZEA	54
9.5	PŘÍRODNÍ PAMÁTKY	55
9.6	TRADIČNÍ AKCE	56
9.6.1	Buchlovské kulturní léto	56
9.6.2	Pout' na Velehradu	56
9.6.3	Ostatní akce	57
10	INFRASTRUKTURA	58
10.1	OBČANSKÁ VYBAVENOST	58
10.1.1	Školství	58
10.1.2	Zdravotnické služby	59
10.1.3	Sociální služby	59
10.1.4	Služby	60
10.1.5	Stravovací zařízení	60
10.1.6	Ubytovací zařízení	60
10.2	DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA	61
10.2.1	Silniční doprava	61
10.2.2	Železniční doprava	61
10.2.3	Letecká doprava	61
10.3	TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	62
11	STRATEGICKÉ DOKUMENTY REGIONU	63
12	SWOT ANALÝZA	65
13	EKONOMICKÉ PŘÍNOSY CESTOVNÍHO RUCHU	67
13.1	ODHAD EKONOMICKÝCH VÝNOSŮ	67
13.1.1	Odhad výnosů z kulturních památek	67
13.1.2	Odhad výnosů z ubytovacích zařízení	68
13.1.3	Odhad výnosů ze stravovacích zařízení	71
13.2	ODHAD NÁKLADŮ	72
13.2.1	Odhad přímých provozních nákladů	72
13.2.1.1	Odhad přímých provozních nákladů za kulturní památky	73
13.2.1.2	Odhad přímých provozních nákladů za ubytovací zařízení	74
13.2.1.3	Odhad přímých provozních nákladů za stravovací zařízení	75
13.2.1.4	Celkové přímé provozní náklady	76
13.2.2	Odhad ostatních nákladů	76
13.2.3	Odhad celkových nákladů	76
13.3	ODHAD EKONOMICKÉHO PŘÍNOSU	76
14	SITUACE CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU	77
14.1	ZHODNOCENÍ SOUČASNÉ SITUACE CESTOVNÍHO RUCHU	77
14.2	NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ SITUACE CESTOVNÍHO RUCHU	77
14.2.1	Propagace mikroregionu	77
14.2.2	Komplexní balíček služeb	78
14.2.3	Výsledek realizace těchto dvou návrhů	79
15	NÁVRH PROJEKTŮ	80

15.1	PROPAGACE MIKROREGIONU NA INTERNETU, BILLBOARDECH A PLAKÁTECH	80
15.2	KOMPLEXNÍ BALÍČEK SLUŽEB V PODOBĚ VOUCHERU NA SLEVOVÝCH PORTÁLECH	81
ZÁVĚR	.....	82
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	.....	83
SEZNAM OBRÁZKŮ	.....	89
SEZNAM TABULEK	.....	90

ÚVOD

Cestovní ruch je dynamickým hospodářsko-ekonomickým odvětvím, které díky svému multiplikačnímu efektu ovlivňuje tvorbu pracovních míst, platební bilanci a také se podílí na tvorbě hrubého domácího produktu a má významný vliv na příjmy místních rozpočtů. Proto je cestovní ruch považován za hnací sílu socioekonomického rozvoje regionů a tato hnací síla je schopna zmírňovat disparity a podpořit konkurenceschopnost regionů. V současné době patří cestovní ruch k největším a nejrychleji se rozvíjejícím ekonomickým odvětvím.

Masový rozvoj cestovního ruchu je zaznamenáván v druhé polovině 19. století a po 2. světové válce. Jeho rozvoj je také projevem dvou lidských potřeb, a to potřeby odpočinku a potřeby poznávání. Ovšem cestovní ruch se jako takový mohl rozvíjet až po dosažení určitého stupně životní úrovně, kdy lidé mají k dispozici určité množství finančních prostředků, ale také odpovídající fond volného času. Proto nelze cestovní ruch chápat jako odvětví ekonomiky, jež vzniklo pouze v důsledku touhy člověka poznávat historické památky a přírodní krásy, ale je silně spjato s rozvíjejícími se materiálními podmínkami obyvatelstva.

Cílem bakalářské práce je vyčíslení ekonomického přínosu cestovního ruchu pro tento region a na základě tohoto vyčíslení a také SWOT analýzy nalézt návrhy, které povedou k zlepšení situace cestovního ruchu v daném mikroregionu.

Pro zpracování své bakalářské práce jsem si vybrala mikroregion Buchlov. Volba mikroregionu byla ihned jasnou volbou, jelikož bydlím nedaleko od tohoto mikroregionu a již jako malá jsem navštívila kulturní památky, které nabízí na obdiv tento mikroregion. Z mého pohledu má tento region velký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu díky velkému množství kulturních památek a přírodních atraktivit.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POJEM CESTOVNÍ RUCH A JEHO CHARAKTERISTIKA

Je velmi obtížné určit definici cestovního ruchu, jelikož každý autor vysvětluje pojem cestovní ruch odlišným způsobem. Proto zde pro příklad uvedu několik definicí.

Podle Petřů (2007, s. 4) se cestovním ruchem v jeho původním znění rozumí jiný výraz pro cestování. Postupně ovšem byl cestovní ruch spojován s poznáváním a seznamováním se s památkami, rekreací a využitím volného času.

Podle knihy *Tourism: principles, practices, philosophies* můžeme cestovní ruch definovat jako procesy, aktivity a výsledky vyplývající ze vztahů a interakcí mezi turisty, dodavateli cestovního ruchu, hostitelskými vládami, hostitelskými komunitami a okolního prostředí, které se podílejí na získávání a ubytování návštěvníků. (Goeldner, Ritchie, 2009, s. 6)

Další definicí je, že cestovní ruch je společensko-ekonomickým fenoménem z pohledu jednotlivce, tak i v rámci skupiny. Zobrazuje pohyb lidské populace za poznáváním nových míst, lidí a kultur, rekreací a sportem či také naplnění snů z návštěvy vytoužené destinace. Je součástí spotřeby a způsobu života obyvatel především ekonomicky vyspělých zemí. Po obchodu s ropou a automobilovém průmyslu se řadí ke třem největším exportním odvětvím celosvětové ekonomiky. (Hesková, 2011, s. 7)

Ačkoliv výše uvedené definice se od sebe liší, mají společný základ, a to že cestovní ruch je forma cestování lidské populace, ovšem každá definice uvádí jiný motiv pro cestování.

Definováním pojmu cestovního ruchu se nezabývají jen jednotliví autoři, ale také organizace zabývající se cestovním ruchem. Uvedu zde dvě organizace a jejich pojetí cestovního ruchu.

První organizací je UNWTO, tedy Světová organizace cestovního ruchu a podle ní je cestovní ruch považován za aktivitu založenou na přemístování osob, která trvá jen omezený čas (ne déle jako 1 rok) a cílem cestovatele není výdělek. (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 18)

Následující organizací je AIEST (Mezinárodní sdružení expertů cestovního obchodu), podle tohoto sdružení je cestovní ruch „souhrn jevů a vztahů, které vyplývají z cestování nebo pohybu osob přičemž místo pobytu není trvalým místem bydlení a zaměstnání.“ (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 18)

1.1 Charakteristika cestovního ruchu

Cestovní ruch je vnímán jako jedno z nejvýznamnějších odvětví světového hospodářství. Jeho význam je jak regionální, tak i globální. Do budoucna se počítá s jeho neustálým růstem. Výsledky vlivu cestovního ruchu na ekonomiku nám udává devizový přínos cestovního ruchu, který je hlavně zaměřen na zahraniční cestovní ruch. Další charakteristikou je sezónnost, ta především souvisí s vhodným výběrem období pro dovolenou. Se sezónností souvisí také cenová politika, která je klíčovým bodem k úspěchu cestovního ruchu. Cena produktů je rozdílná v době sezóny a mimo sezónu. (Zelenka, 2010, s. 65)

1.2 Význam cestovního ruchu

Cestovní ruch má především svůj význam ve třech rovinách. První rovina je osobního charakteru, jelikož pro účastníky cestovního ruchu přináší nové zážitky a poznatky a také je pro mnohé důležitý pro odpočinek. Další je společensko-politická a mezinárodní rovina, což představuje zlepšování vztahů mezi národy a pro leckteré účastníky cestovního ruchu je taky velmi zajímavé poznání místních kultur. Poslední je ekonomická rovina, která slibuje příliv devizových prostředků, které vedou ke zvýšení životní úrovně a v některých oblastech to znamená zlepšení situace na trhu práce, jelikož nová rekreační centra potřebují zaměstnance, tak se tedy vytvoří nová pracovní místa pro obyvatele nově vybudovaných center cestovního ruchu. (CzechTourism, © 2005-2013c)

1.3 Přínos cestovního ruchu

Přínosy cestovního ruchu můžeme roztrdit do tří hledisek:

1. ekonomického (tvorba nových pracovních příležitostí, zdroj kapitálu, obnova stávajícího bytového fondu, podněcuje rozvoj řemesel atd. – celkově tak zvyšuje konkurenceschopnost daného území, posiluje hospodářsky slabá a postižená území),
2. sociálního (zlepšení vybavenosti a úrovně veřejných služeb, oživení folklóru a místních tradic – umožňuje zvýšit kvalitu života a životní úroveň v místě),
3. environmentálního (zvýšení odpovědnosti návštěvníků k životnímu prostředí, využívání regionálního přírodního, kulturního a historického potenciálu – cestovní ruch zabezpečuje stabilitu životního prostředí). (CzechTourism, © 2005-2013c)

1.4 Vliv cestovního ruchu na ekonomickou strukturu střediska cestovního ruchu

V posledních letech probíhá rozvoj cestovního ruchu a tím je způsobeno, že tento rozvoj má vliv na ekonomickou strukturu hospodářství a to především v místě realizace rozvoje a také v jeho zázemí. (Hrala, 2001, s. 31)

Podle Hraly (2001, s. 31) probíhají tyto změny způsobené cestovním ruchem v následujících rovinách:

- pod vlivem cestovního ruchu jsou některé obory hospodářské činnosti *rozšiřovány* či *úplně nově zaváděny* – např. produkce speciálních potravinářských produktů, výroba suvenýrů, apod.
- jsou zde také obory, které musí pod tlakem rozvoje cestovního ruchu, *ustoupit, přestože původně profitovaly*
- obory, díky kterým je rozvoj cestovního ruchu v ohrožení, se buď zcela *ruší* či *omezují*

Působení cestovního ruchu na ekonomickou strukturu hospodářství konkrétního střediska lze rozdělit na dva obory:

1. Profilující obor hospodářské aktivity

Jsou zde dva typy středisek. Prvním typem je typ A, což představují střediska, které již od počátku fungovaly pro potřeby cestovního ruchu. Tyto střediska patří obvykle k nejvýznamnějším z hlediska vnitrostátních nebo mezinárodních poměrů, díky tomu že mají k dispozici unikátní přírodní a společenské podmínky a také vysokou úroveň vybavenosti v materiální základně. Typickými zástupci jsou lázně, střediska při mořském pobřeží či v horských oblastech. Typem B se rozumí takové oblasti, kde s rozvojem cestovního ruchu došlo k potlačení jejich původní hospodářské funkce. Typickými případy této transformace jsou některé horské a podhorské oblasti. Cestovní ruch ve střediscích tohoto typu podnítl rozvoj městských center uvnitř jejich území nebo na přístupových trasách.

(Hrala, 2001, s. 31)

2. Doplňkový obor hospodářství

Oblasti tohoto typu jsou svým objemem cestovního ruchu také významné. Typickým příkladem jsou mezinárodně významná města s velkým počtem historických a kulturních pa-

mátek a dalších atraktivit. Pozitivní je, že tyto města nepodléhají sezónnosti cestovního ruchu, ale jsou navštěvovaná po celý rok a také je zde dostatečná ubytovací a stravovací kapacita, která ani původně nebyla vystavena pro tyto účely, ale účastníci cestovního ruchu ji mohou využít. (Hrala, 2001, s. 32)

2 ZÁKLADNÍ POJMY UŽÍVANÉ V CESTOVNÍM RUCHU

U každé problematiky je důležité pochopit a znát její základní pojmy.

2.1 Návštěvník

Je charakterizován jako osoba, která navštíví lokalitu cestovního ruchu či jiné volnočasové zařízení. A je také účastníkem cestovního ruchu. Návštěvníci se člení na jednodenní návštěvníky (též zvané exkurzionisté nebo výletníci) a na turisty. (Zelenka, 2012, s. 372)

2.2 Jednodenní návštěvník

Je také účastníkem cestovního ruchu v dané lokalitě. Zdrží se zde nejdéle jeden den bez přenocování. (Zelenka, 2012, s. 623)

2.3 Turista

Za turistu je považována osoba, která se zdrží v dané lokalitě alespoň na 24 hodin a přenocuje v ubytovacím zařízení. (Zelenka, 2012, s. 578)

2.4 Rezident

Je také nazýván místním obyvatelem. Je tím míněna fyzická osoba jakékoliv národnosti, žijící v dané lokalitě více jak jeden rok. Může jím tedy být občan státu či dlouhodobě pobývajícím cizinec. (Zelenka, 2012, s. 492)

2.5 Nerezident

Zde se můžeme setkat s označením zahraniční návštěvník. „Osoba, která cestuje do země odlišné od země svého obvyklého bydliště na dobu nepřevyšujících 12 měsíců, přičemž účel návštěvy je jiný než výkon činnosti finančně odměňované z navštíveného místa.“ (Zelenka, 2012, s. 636)

2.6 Destinace

„Destinace cestovního ruchu je přirozeným celkem, který má z hlediska podmínek rozvoje cestovního ruchu jedinečné vlastnosti, odlišné od jiných destinací.“ (Királ'ová, 2003, s. 15)

3 VÝVOJ CESTOVNÍHO RUCHU

Vývoj cestovního ruchu můžeme rozdělit do následujících etap: prvopočátky cestovního ruchu, moderní cestovní ruch, novodobý cestovní ruch a současný cestovní ruch.

(Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 24)

3.1 Prvopočátky cestovního ruchu (5. století př. n. l. – 16. století)

Zde znamenal cestovní ruch pro starověké civilizace hlavně jejich úspěšný rozvoj. Příkladem starověkých civilizací nám poslouží Peršané, Egypťané, Sumerové a nutno taky zmínit Féničany, kteří cestovali za obchodem a taky zábavou. Ovšem tuto etapu cestovního ruchu lze doložit popisy cest od řeckého dějepisce z roku 480 – 425 př. n. l., které se týkají oblasti kolem Středozemního moře. Ve středověku měl cestovní ruch hlavně sloužit k povyražení šlechty, bohatých měšťanů a kupců, cestování také plnilo účel přípravy na budoucí povolání. Od 13. století se datuje počátek velkých objevitelských cest do zámoří, jistě stojí za zmínku cesta benátského kupce Marca Pola, který své poznatky zaznamenal v knize Milion. V 15. století se konaly další významné plavby, které vedly k důležitým zámořským poznatkům. Důležitá je výprava Španělů v letech 1486-87, kdy obepluli Mys dobré naděje a neméně významnou plavbu Vasca de Gamy v roce 1498, která se týkala cesty do Indie. Poté je klíčovým letopočtem rok 1492, ve kterém došlo k objevení Ameriky Kryštofem Kolumbem, který plul ve službách Španělska. A mezi lety 1519-22 se uskutečnila první cesta kolem světa. (Hesková, 2011, s. 37-38)

3.2 Moderní cestovní ruch (17. století – 19. století)

V 16. a 17. století existovalo právo pro volný pohyb šlechticů a kupců na cizím území. Ovšem většina autorů se shoduje, že opravdové počátky moderního cestovního ruchu jsou až později, a to v 17. a 18. století, kdy šlechticové a tovaryši vyjížděli kvůli získání zkušeností do zahraničí. Rozvoj dělby práce a také nové poznatky produktivnějších metod hospodaření zvyšovaly panovníkům a šlechticům výnosy, proto více lpěli na svém území. Byly zde tendence oplocování polí a u moderních států se začaly vymezovat hranice jako území. Z toho vyplývá, že na jedné straně se vytvářely poměrně uzavřené celky, které bránily volnosti pohybu, ale na druhé straně si tento rozvoj vyžadoval seznámení s novými metodami hospodaření a způsobem života v jiných zemích. Svůj vliv a podstatnou roli zde sehrála průmyslová revoluce. Do této doby bylo cestování chápáno jako trend, který především sloužil k obchodním cestám či vojenským záměrům. Změna chápání pojmu ces-

tovního ruchu nastala až s rozvojem společnosti, průmyslem a především s rozvojem dopravy. Nejznámějším průkopníkem moderního cestovního ruchu je Angličan Thomas Cook, který založil první cestovní kancelář. Počínem tohoto je první výlet osobním vlakem, který byl uspořádán 5. července 1841. Jednalo se o výlet pro 570 zastánců protialkoholického hnutí a trať cesty byla Leicester- Loughborough. Cook se také stal průkopníkem metod, které jsou dodnes využívány v cestovním ruchu – péče a pozornost každému detailu přípravy zájezdu, koncepce hromadného cestování, smysl pro kvalitu a spolehlivost. V roce 1855 také zorganizoval první zahraniční zájezd na Světovou výstavu v Paříži. Karl Baedeker je osobnost, která dala tištěným průvodcům současnou podobu. Jeho průvodce obsahovaly mapky, údaje o památkách, informace o ubytování a dopravních spojení, ale také velmi užitečné a praktické rady pro cestování. Také v této etapě zaznamenaly rozvoj poznávací cesty a lázeňství. Později se také začne rozvíjet pěší a horská turistika. Důležitým faktorem je rozšíření železniční dopravy a také silniční motorové dopravy, ale obě tyto dopravy byly zastíněny počátky letecké dopravy na začátku 20. století. (Hesková, 2011, s. 38-40)

3.3 Novodobý cestovní ruch (od 1. světové války do roku 1989)

Počátek tohoto období můžeme vidět mezi dvěma světovými válkami až po 90. léta 20. století. Cestovní ruch se stal významným odvětvím ekonomiky, o čemž svědčí jeho roční růst o 5% a jeho podíl na HDP ve světě kolem 11%. Je jedním ze tří nejdynamičtěji se vyvíjejících odvětví světové ekonomiky. (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 26)

Rozvoj této etapy lze rozdělit do třech hlavních oblastí: období do 1. světové války, období mezi dvěma světovými válkami a období po 2. světové válce. (Hesková, 2011, s. 42)

3.3.1 Období do 1. světové války

Tato etapa se formuje ve vyspělých zemích západní Evropy. Rozvoj výroby vytváří pro obyvatelstvo stále větší fond volného času, a tím se otevírají širší možnosti pro využití cestovního ruchu. Vyšší vrstvy trávily tento čas v luxusních lázeňských střediscích po delší dobu a střední vrstvy se zabývaly turistikou a volným pobytem v přírodě s kratší dobou pobytu. Byla zde liberalizace cestovního ruchu. Účastníci cestovního ruchu cestovali volně bez vážnějších administrativních omezení ze strany jednotlivých států. Toto období charakterizuje masový rozvoj materiálně-technické základny. Rozvoj této základny se stal základem rozvoje celého cestovního ruchu. Dochází zde k formaci specifických pracov-

ních sil - nové profese pracovníků v cestovních kancelářích, hotelech či dalších zařízeních cestovního ruchu. Úkolem bylo zprostředkovávat, poskytovat a zajišťovat dopravní, ubytovací a stravovací služby. Proto je tato etapa charakteristická minimálními praktickými zkušenostmi a také nedostatkem informací o problémech cestovního ruchu, které by měl přinést odborný výzkum. (Hesková, 2011, s. 42-43)

3.3.2 Období mezi dvěma světovými válkami

Na začátku toho období byl cestovní ruch v útlumu, jelikož většina států přistoupila k ochranným opatřením v důsledku 1. světové války, ale tato opatření vedla k omezování mezinárodních vztahů. K tomuto utlumení taky přispěla světová ekonomická krize ve 30. letech. Mnohé státy si díky platební bilanci uvědomily ekonomický význam cestovního ruchu a začaly jej podporovat. Začal se vyvíjet cestovní ruch v zimní sezóně, do této doby především lidé využívali cestovního ruchu letních sezón. S rozvojem zahraničního cestovního ruchu vznikla potřeba řešit problémy na mezinárodní úrovni a to vedlo ke vzniku mezinárodních organizací a orgánů. (Hesková, 2011, s. 43-44)

3.3.3 Období po 2. světové válce

Po 2. světové válce se svět rozdělil na dvě společenské soustavy, které se projeví i v rozvoji cestovního ruchu. Vedle rozvoje dlouhodobého cestovního ruchu se rozvíjí intenzivně i krátkodobý cestovní ruch. Na jedné straně rozvoj cestovního ruchu je pozitivní kvůli zvyšování fondu volného času a rozvoje automobilismu, ale na druhé straně má negativní dopad na kvalitu životního prostředí. Významnou změnou je přesunutí cestovního ruchu do středisek zimní sezóny, tímto je nutnost jejich komplexního vybudování. Je zde viditelný zásah ze strany státu, jak do formy domácího cestovního ruchu, tak i do zahraničního, jelikož devizové příjmy z cestovního ruchu jsou důležitou součástí státního devizového hospodářství. Masivně se rozvíjí materiálně-technická základna a tím tak vznikají komplexní střediska cestovního ruchu. Stát přebírá roli investora důležitých inženýrských sítí, aby tak pobídl hotelové společnosti a podniky k výstavbě a rozvoji daného území, což mu do budoucna přinese daňové výnosy a také zajistí nová pracovní místa pro zdejší obyvatelstvo. Rozvoj cestovního ruchu si vyžádal i vyšší potřebu specializovaných odborníků, což má dopad na zkvalitňování služeb cestovního ruchu. (Hesková, 2011, s. 44-45)

3.4 Současné období (po roce 1989)

Je poslední etapa cestovního ruchu, která je především ovlivněna rozvojem dopravy a nových informačních technologií. S rozvojem informačních technologií, především internetu, také došlo k růstu dostupnosti nabídek cestovního ruchu. Lidé si mohou vybrat z pohodlí jejich domova tak rozmanité destinace, o kterých se jim v dřívější době ani nesnilo. Také roste fond volného času a zlepšující se ekonomická situace umožňuje všem vrstvám společnosti se podílet na cestovním ruchu. Na dlouhé vzdálenosti lidé nejvíce využívají leteckou dopravu a na kratší vzdálenosti silniční dopravu. (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 27)

3.4.1 Situace v České republice

Po roce 1989 je u nás vidět podstatné zlepšení v rozvoji cestovního ruchu. K tomu hlavně přispělo zrušení vízové povinnosti s většinou turistických destinací. Proběhlo taky odloučení hotelů od systému Čedok, který do té doby zaujímal monopolní postavení v ubytování. Pomocí rekonstrukcí a navýšení kapacit ubytovacích zařízení se stali konkurenčními i oblasti příjezdového cestovního ruchu. Také se zde objevil obrovský nárůst cestovních kanceláří, a to díky uvolnění poměrů a malé zcestovalosti českých obyvatel. Ve velmi krátkém časovém horizontu vzniklo několik tisíc nových cestovních kanceláří. (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 27-28)

3.4.1.1 Situace do roku 2000

Proběhla privatizace podniků cestovního ruchu, také vznik nových ubytovacích kapacit ve městech i na venkově, což vedlo ke vzniku nových neobvyklých forem cestovního ruchu. Je zde liberalizace živností, kdy je založen velký počet subjektů podnikajících v cestovním ruchu, ale lidé mají nulové zkušenosti s tímto oborem a důsledkem toho je, že nabídka převyšuje nad poptávkou, což vede ke krachu některých podniků. Také svou vinu na krachu subjektů nese fakt, že spolu dané subjekty vůbec nespolupracovaly. Stále přetrvává podíl vázaného cestovního ruchu, kdy zaměstnavatelé objednali hromadný zájezd pro své zaměstnance, který se hradil ze společenských fondů podniku. V pasivním cestovním ruchu dominují levné poznávací zájezdy do sousedních států s minimálním využíváním stravovacích či ubytovacích služeb (např. cesta do Chorvatska vlastním autem s noclehem pod stanem, návštěva Benátek autobusem bez noclehu a stravy, apod.)

(Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 28)

3.4.1.2 Situace po roku 2000

Vznikají kraje, které propagují a podporují cestovní ruch na místní úrovni a také zde existuje státní agentura CzechTourism, které nám stanovuje turistické regiony. Tyto regiony se neshodují s propagovanými oblastmi nově vzniklých krajů. Vzniká velký počet mikroregionů, a proto je nezbytné, aby byly zpracovány strategické dokumenty v oblasti cestovního ruchu. Zvyšuje se ubytovací kapacita, zejména v Praze, jež je hlavním cílem zahraničních turistů. Také v rámci mezinárodních standardů vznikl systém statistické evidence cestovního ruchu tzv. satelitní účet. Pozitivní vliv na cestovní ruch měl rozvoj informačních technologií, díky němuž si lidé mohou objednat zájezd podle svých představ. A v souvislosti s tímto trendem vznikly nové formy cestovního ruchu jako golfová turistika, wellness, cykloturistika, apod. (Rygllová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 28-29)

4 TYPOLOGIE CESTOVNÍHO RUCHU

U cestovního ruchu je základní dělení cestovního ruchu na formy a druhy cestovního ruchu. Druhy cestovního ruchu jsou specifikovány díky motivaci účastníků cestovního ruchu, tj. účel, pro jaký cestují a zůstávají přechodně na jiném místě. O formách cestovního ruchu mluvíme tehdy, když vezmeme v úvahu některé příčiny, které ho ovlivňují a také důsledky, které přináší. (Hesková, 2006, s. 21)

V praxi se ovšem jednotlivé typy druhů a forem cestovního ruchu nevyskytují vždy v čisté podobě, ale dochází k jejich vzájemnému propojování a prolínání, tak aby docházelo ke spokojenosti účastníků cestovního ruchu. (Malá, 2002, s. 20)

4.1 Formy cestovního ruchu

Formy cestovního ruchu se dělí podle několika hledisek. Prvním hlediskem je místo realizace cestovního ruchu. Místem se rozumí území státu.

- Domácí cestovní ruch, čímž je míněn cestovní ruch, kdy účastníci nepřekročí území svého státu,
- zahraniční cestovní ruch je takový cestovní ruch, který zahrnuje příjezdy a výjezdy za hranice příslušného státu, může být dále dělen podle jeho vztahu k platební bilanci státu:
  - aktivní zahraniční cestovní ruch (častěji nazýván jako příjezdový cestovní ruch, anglicky se mu říká incoming) znamená příjezd a pobyt zahraničních návštěvníků v daném státě,
  - pasivní zahraniční cestovní ruch (jinak výjezdový cestovní ruch, anglický termín je outcoming) je takový typ cestovního ruchu, kdy občané příslušného státu vycestují a pobývají v zahraničí,
  - tranzitní cestovní ruch je cestovní ruch, který je spojen s průjezdem určitého státu a nezahrnuje pobyt a často bývá omezen určitým počtem hodin,
- vnitrostátní cestovní ruch je souhrn účastníků domácího a příjezdového cestovního ruchu, tedy tento způsob cestovního ruchu zahrnuje pobyt a pohyb účastníků cestovního ruchu uvnitř hranic jednoho státu,
- národní cestovní ruch tvoří souhrn účastníků domácího a výjezdového cestovního ruchu, je zde zahrnut pobyt a pohyb účastníků uvnitř státu a mimo něj,

- mezinárodní cestovní ruch je dán cestovním ruchem více zemí, tedy souhrn veškerého cestovního ruchu. (Petrů, 2007, s. 31)

Dalším kritériem jsou vynaložené finance. Proto se podíváme na rozčlenění cestovního ruchu z hlediska způsobu účasti a formy úhrady nákladů.

- Komerční cestovní ruch (volný cestovní ruch) je taková forma, kde si účastníci hradí účast ze svých příjmů a proto se mohou svobodně rozhodovat o své účasti,
- sociální cestovní ruch (vázaný cestovní ruch), v němž je projev určité sociální politiky společnosti, jsou to případy, kdy úhrada účasti je plně či částečně hrazena ze společenských fondů, avšak existují jisté podmínky pro účast a poskytnutí příspěvku. (Petrů, 2007. s. 31-32)

Jistě si každý z nás nejednou položil otázku, zda je lepší cestovat sám na vlastní pěst či raději využít služeb cestovní kanceláře. Také podle způsobu a organizace zabezpečení služeb se rozděluje cestovní ruch.

- Neorganizovaný cestovní ruch je takový cestovní ruch, kde si vše potřebné zajišťuje sám účastník cestovního ruchu či jen ve velmi malé míře využije služeb cestovní kanceláře,
- organizovaný cestovní ruch, čímž rozumíme, že pobyt i cestu zajišťuje cestovní kancelář, pod něj spadá:
  - klubový cestovní ruch je ubytování účastníků v klubových zařízeních, které představují luxusní střediska u moře nebo na horách, mimo ubytování a stravování v těchto střediscích je tu jako bonus široká nabídka doplňkových služeb. (Hesková, 2006. s. 29; Petrů, 2007, s. 32)

Svou roli hraje i časové rozmezí, podle něhož se cestovní ruch dělí následovně:

- Výletní cestovní ruch je spojen s pobytem mimo trvalé bydliště na dobu kratší, než je jeden den a bez přenocování,
- krátkodobý cestovní ruch (označován jako víkendový cestovní ruch) je charakteristický pobytem do 4 dnů mimo účastníkově trvalé bydliště (max. 3 přenocování),
- dlouhodobý cestovní ruch je označován pobytem, který je delší než 4 dny mimo trvalé bydliště, avšak nikoliv delší než 6 měsíců v domácím cestovním ruchu a v mezinárodním cestovním ruchu nesmí přesáhnout doba pobytu 1 roku. (Hesková, 2006, s. 31; Petrů, 2007, s. 33)

Cestovní ruch můžeme dělit podle ročního období na:

- Sezónní, kdy pod pojmem sezóna rozumíme období s vysokou koncentrací návštěvnosti místa a maximální nabídkou služeb, ceny jsou velmi vysoké,
- mimosezónní je charakteristický nižší návštěvností místa, je snižena nabídka služeb, ale ceny jsou příznivější než v období sezóny. (Ryglová, 2009, s. 15)

Také jistým hlediskem je, zda cestujeme sami či jedeme s podnikovým kolektivem. Podle tohoto se dělí cestovní ruch z hlediska počtu účastníků.

- Skupinový cestovní ruch je, když cestuje formální (podnikový kolektiv), kde velkou předností je využívání množstevních slev (např. slevy na dopravu, ubytování, návštěvu kulturních památek či různých atrakcí),
- individuální cestovní ruch představuje cestování o samotě či se svou rodinou, zde je velkou výhodou seberealizace při tvorbě programu a také individuální přizpůsobování se podmínkám. (Hesková, 2006, s. 28; Petřů, 2007, s. 32)

Důležitým faktorem je věk účastníků, jelikož cestovní kanceláře musí uzpůsobit svou nabídku zájezdů i podle tohoto faktoru. Děti asi nebudou bavit aktivity seniorů a senioři zase nemohou konat některé fyzické aktivity co děti.

- Cestovní ruch dětí jsou organizované pobyty, které jsou určeny pro děti do 15 let, kteří jedou bez rodičů, avšak s jejich souhlasem (např. letní tábory, škola v přírodě, apod.),
- cestovní ruch mládeže je charakterizován jako cestovní ruch mladých lidí, kteří nejsou ještě začleněni do žádné ekonomické skupiny, jedná se o lidi přibližně ve věku 15-25 let, kteří již nejezdí na dovolené se svými rodiči a ani se svými vlastními rodinami,
- cestovní ruch rodin s dětmi je určen zejména mladým rodinám, tedy manželskému páru s dětmi, což ve většině případů představují lidé v rozmezí 25-44 let,
- cestovní ruch seniorů je také nazýván cestovním ruchem obyvatel tzv. třetího věku, v dnešní době poměrně rozšířen díky dostatku volného času a také finančním možnostem seniorů,
- cestovní ruch věkové skupiny lidé mezi 40. -50. rokem tvoří především lidé nad 40 let, kteří již mají odrostlé děti, mají dostatek volného času a finančních prostředků, tato skupina lidí je nazývána „babyboomers“ a je významnou cílovou skupinou segmentu cestovního ruchu. (Hesková, 2006, s. 30-31; Malá, 2002, s. 23-24)

Na následující dělení má vliv rozhodnutí účastníků cestovního ruchu o tom, kde budou převážně přebývat.

- Městský cestovní ruch je taková forma cestovního ruchu, kdy je pobyt účastníků cestovního ruchu uskutečňován ve městě s cílem celkového zážitku z návštěvy města bez ohledu na to, zda zde přenocujeme či ne, návštěva měst nám umožní nejen prohlédnout si kulturní a historické památky, architektonická či umělecká díla, ale také nám poskytne sondu do běžného života obyvatelů měst,
- příměstský cestovní ruch se rozvíjí v blízké dostupnosti města (cca 50km) a převládá forma krátkodobé formy (nejčastěji na víkend), ale může se konat i přes týden a to zde hovoříme o tzv. druhém bydlení (návštěva vlastní chaty),
- venkovský cestovní ruch je soubor činností s cestováním a pobytem účastníků cestovního ruchu ve venkovském prostředí, lidé mají možnost spát v hospodářských domech, zkusit si přípravu stravy a také i některé činnosti spojené s bydlením na venkově, cílem tohoto typu cestovního ruchu je zapojit do poskytovaných služeb místní obyvatelstvo, řadí se sem i tzv. agroturistika,
- horský a vysokohorský cestovní ruch je typ cestovního ruchu, kdy se jedná o pobyt v horských a vysokohorských střediscích s vhodným přírodním prostředím, účastníci se věnují v letní sezóně pěším túrám, horolezectví a v zimní sezóně sáňkovaní, lyžování a snowboardingu,
- přímořský cestovní ruch je koncentrován v přímořských letoviscích, kde se přes den účastníci cestovního ruchu věnují sportovně-rekreačním aktivitám a ve večerních hodinách se věnují společensko-zábavním aktivitám. (Hesková, 2006, s. 31-33)

Účastníci cestovního ruchu mají možnost si vybrat, jakým dopravním prostředkem uskuteční svoji cestu.

- Motorizovaný cestovní ruch je forma s využitím motorového dopravního prostředku, je charakteristický na nezávislosti na hromadné dopravě a také rychlostí přepravování, v praxi se mu říká mototuristika, součástí je autobusový cestovní ruch,
- karavaning je rychlá přeprava pomocí motorového vozidla a dokonce poskytuje ubytování v místě pobytu,
- železniční cestovní ruch je v častých případech organizovaný cestovní ruch, který koná cestovní kancelář železniční společnosti, přeprava se zabezpečuje rekreačními

vlaků a někdy i využití pravidelných vlaků, je zde možný nocleh ve vlacích s lůžkovými vagony a stravování v bufetovém voze,

- letecký cestovní ruch je využíván na delší trasy a letecká společnost zajišťuje kompletní balík služeb ve střediscích, jelikož může být část dopravy i silniční (např. cesta z letiště do hotelu),
- lodní cestovní ruch je typ cestovního ruchu, který je spojen s pobytem a cestováním na lodi či jachtě, je možné rozlišit více druhů plaveb jako léčebně námořní plavby, poznávací plavby, výletní plavby. (Hesková, 2006, s. 34-35)

Dělení cestovního ruchu může být také podle jeho dynamiky.

- Pobytový cestovní ruch je takovou formou, kdy účastníci setrvávají na jednom místě více dnů, v daném místě pobytu se věnují různorodým aktivitám, které mají zahrnuty v programu pobytu či si mohou vybrat z velké škály nabízených aktivit,
- putovní cestovní ruch je častěji označován jako poznávací cestovní ruch, kdy účastníci cestují po určité trase, která je předem stanovena v domluveném programu s určitým poznávacím cílem. (Hesková, 2006, s. 35-36)

Mezi nejčastější motivy uskutečňování cestovního ruchu patří touha spatřit příbuzné. Toto dělení je dle sociologického hlediska.

- Návštěvy příbuzných a známých se uskutečňují z různých důvodů, např. upevňování rodinných vztahů či účast na důležitých rodinných společenských událostech,
- etnický cestovní ruch bývá také označován jako etnografický cestovní ruch, jedná se o formu cestovního ruchu s cílem poznat rodnou zemi svých předků či se seznámit s novými kulturami a poznat jejich tradice,
- sociální cestovní ruch je takový cestovní ruch, kdy všechny či část nákladů je hrazena státem, zaměstnavatelem či nadací. (Hesková, 2006, s. 36)

4.2 Druhy cestovního ruchu

O druzích cestovního ruchu mluvíme tehdy, když chceme zjistit za jakým účelem účastníci cestovního ruchu cestující a přebývají přechodnou dobu na cizím místě. (Hesková, 2006, s. 21)

Podle Malé (2002, s. 16-20) můžeme rozdělit druhy cestovního ruchu do 11 kategorií.

4.2.1 Rekreační cestovní ruch

Účast na tomto druhu cestovního ruchu je největší co do počtu obyvatelstva. Často bývá realizován ve vhodném rekreačním prostředí, které je příznivé pro obnovu duševních a fyzických sil člověka. Ovšem jak se někteří mohou domnívat, nejedná se jenom o pasivní odpočinek, ale tento druh je spojen také s aktivním pohybem v přírodě a vyžíváním celé škály sportovních aktivit, zájmů, koníčků. Určitým specifickým typem, který zahrnuje rekreační cestovní ruch, je chalupaření. (Malá, 2002, s. 16)

4.2.2 Kulturně poznávací cestovní ruch

O této formě především hovoříme, když lidé chtějí poznávat historii, kulturu, tradice a zvyky ať už vlastního národu či cizích národů. Kulturně poznávací cestovní ruch má funkci výchovně vzdělávací a přispívá k rozšíření kulturně společenského rozhledu obyvatelstva. Převážně zahrnuje návštěvy kulturních památek, kulturních zařízení a akcí, ale zde můžeme zařadit i návštěvu tzv. kulturní krajiny, což jsou národní parky a zahrady. (Malá, 2002, s. 16)

4.2.3 Náboženský cestovní ruch

V praxi také bývá označován jako poutní turistika, jejímž hlavním cílem je návštěva poutních a posvátných míst, církevních památek a významných religiózních událostí. (Malá, 2002, s. 16)

4.2.4 Cestovní ruch se vzdělávacími motivy

Lze říci, že každá forma i druh cestovního ruchu v sobě zahrnuje vzdělávací aspekty, avšak můžeme vyčlenit takový druh cestovního ruchu, jehož hlavním motivem cestování bude získání dalšího vzdělání. V tomto druhu cestovního ruchu jsou dvě složky – něco se naučit a cestovat. Tomuto pak je přizpůsoben program cesty a pobytu (např. zájezdy s výukou cizích jazyků, zájezdy do významných archeologických míst s odborným programem, často je zde typické i poskytování studijních materiálů) (Malá, 2002, s. 17)

4.2.5 Cestovní ruch se společenskými motivy

Tento druh cestovního ruchu provádíme velmi často v běžném životě, aniž bychom si to uvědomovali. Jedná se o návštěvu přátel či příbuzných, návštěvy společenských událostí, apod. Tento druh cestovního ruchu je orientován na společenské styky a komunikaci mezi lidmi. Můžeme pod něj zařadit klubový cestovní ruch. (Malá, 2002, s. 17)

4.2.6 Zdravotně orientovaný cestovní ruch

Tento druh cestovního ruchu sehrává důležitou úlohu ve zdravotním stavu obyvatelstva a také že v současné době účast na něm roste díky tomu, že stále více lidí si uvědomuje nutnost v oblasti péče o zdraví a zdravý způsob života. Je zaměřen převážně na zdravotní prevenci, rehabilitaci, rekonvalescenci a léčení následků nemocí hlavně v lázeňských či jiných zdravotních střediscích cestovního ruchu. V programu je zahrnuta celá řada zdravotně orientovaných aktivit, jako jsou rekondiční a zdravotně orientované pobyty zaměřené na posílení, udržení či obnovení fyzické, dokonce i psychické kondice člověka. (Malá, 2002, s. 17)

4.2.7 Sportovně orientovaný cestovní ruch

Může být krátkodobý či dlouhodobý pobyt se sportovní náplní. V praxi nabývá konkrétních forem dle druhů zvoleného sportu, např. cykloturistika, horská turistika, apod. Speciickou formou je tzv. lovecká turistika, což je velmi výnosná forma cestovního ruchu zaměřená na pobyty spojené s lovem zvěře či rybolovem. A jako další sem můžeme zařadit tzv. sportovní diváctví, kdy se jedná o pasivní účast na různých sportovních akcích, pokud se jedná o návštěvu mimo trvalé bydliště účastníků. (Malá, 2002, s. 17-18)

4.2.8 Cestovní ruch orientovaný na poznání přírodního prostředí

Ikdyž je přírodní prostředí základním prostředím ve více formách a druzích cestovního ruchu, můžeme jej přesto vyčlenit jako samostatný druh cestovního ruchu za předpokladu, že se bude jednat o cestování zaměřené především na poznání přírody a života v ní (fauny a flory). Zejména sem patří návštěva přírodních rezervací, národních parků, chráněných krajinných oblastí a vyskytují se i cesty za poznáním divoké panenské přírody (pralesy, pouště, safari, apod.) Můžeme sem zařadit ekoturistiku, což je typ turistiky, který zachovává původní hodnoty přírodního prostředí při bezprostředním kontaktu s ní. (Malá, 2002, s. 18)

4.2.9 Cestovní ruch s dobrodružnými motivy

Mnoho lidí v rámci tohoto cestovního ruchu vyhledává prioritně takové aktivity, při kterých je nebezpečí a zároveň lidé chtějí otestovat své fyzické síly a morální vlastnosti. Dobrodružně orientovaní turisté vyhledávají intenzivní zážitky ve formě sportu, ale také situací kdy bojují s přírodou a octnou se v nebezpečných momentech (např. lovecké výpravy, pronásledování divoké zvěře, extrémní sporty, apod.) (Malá, 2002, s. 18)

4.2.10 Cestovní ruch s profesními motivy

Dosud vyjmenované druhy cestovního ruchu účastníci konali ve svém volném čase, ale tento druh cestovního ruchu je spojen s profesní činností a zájmy a probíhá hlavně v pracovním čase účastníků, ale mnohdy v sobě zahrnuje i prvky cestovního ruchu realizovaného ve volném čase. (Malá, 2002, s. 19)

4.2.10.1 Obchodní cestovní ruch

Zahrnuje především služební cesty kvůli obchodním jednáním mezi firmami, jednání s institucemi či organizacemi s cílem sjednání obchodních kontraktů. (Malá, 2002, s. 19)

4.2.10.2 Kongresový cestovní ruch

Zde je nutná účast na různých kongresech, konferencích a seminářích, které slouží k vědeckým a odborným setkáním a výměně informací. (Malá, 2002, s. 19)

4.2.10.3 Cestovní ruch veletrhů a výstav

Cílem tohoto druhu cestovního ruchu je, aby produkty či služby vystavované a nabízené na veletrzích a výstavách, zaujaly účastníky, informovaly je a snad nejdůležitější je vytvoření kontaktů vedoucích k budoucímu prodeji. (Malá, 2002, s. 19)

4.2.10.4 Incentivní cestovní ruch

Bývá označován jako stimulační nebo motivační turistika. Ve většině případů je využíván zaměstnavatelem jako stimul k pracovnímu výkonu nebo jako odměna za dosažené výsledky a výkony. Je pro něj charakteristické, že náklady spojené s účastí na tomto typu cestovního ruchu zcela nebo v převážné části hradí zaměstnavatel. (Malá, 2002, s. 19)

4.2.11 Cestovní ruch specificky orientovaný

Jde o takový cestovní ruch, který má specifické motivy účasti. Příkladem je nákupní cestovní ruch, který je představován cestami do zahraničí kvůli výhodným nákupům. Politickým cestovním ruchem se rozumí cesty politiků a diplomatů v souvislosti s různými politickými událostmi. Ještě zde můžeme zmínit vojenský cestovní ruch. (Malá, 2002, s. 20)

4.3 Nové specifické formy cestovního ruchu v současné době

Rozvoj cestovního ruchu sebou přináší i nové specifické formy cestovního ruchu, které nebyly dosud známé. Tyto nové formy vznikají tím, že musí reagovat na vzniklé změny

v životní úrovni, specifické požadavky účastníků cestovního ruchu či věk účastníků. Je to také způsobeno tím, že lidé mají více volného času a také finančních prostředků, které jsou ochotni investovat do cestování, ať už za cílem rekreace, poznání nových kultur či splnění si vlastních snů. (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 186)

Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011, s. 186-188) je rozdělili do tří skupin a v každé této skupině jsou uvedeny různé typy cestovního ruchu:

1. cestovní ruch související se sociální skupinou a jejich potřebami:

- cestovní ruch dětí a mládeže
  - cestovní ruch seniorů
  - cestovní ruch lidí s handicapem
- (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 186)

2. cestovní ruch s profesními motivy:

- kongresový a incentivní cestovní ruch
  - obchodní cestovní ruch
- (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 186)

3. cestovní ruch související se specifickými činnostmi:

- vodní sporty a vodácké aktivity
- golfový cestovní ruch
- lázeňský a wellness cestovní ruch
- kulturní cestovní ruch
- městský cestovní ruch
- venkovský cestovní ruch
- zábavný a atrakční cestovní ruch
- gurmánský cestovní ruch
- dobrodružný cestovní ruch
- pěší turistika a cykloturistika
- náboženský cestovní ruch
- hazardní cestovní ruch
- lovecký cestovní ruch
- nákupní cestovní ruch
- kosmický cestovní ruch (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 186-187)

Většina nyní zmíněných typů cestovního ruchu již byla vysvětlena a popsána výše v této kapitole, tak není nutné se tu opět o nich rozepisovat. Avšak je nutno říci, že některé z těchto typů cestovního ruchu se do budoucna budou těšit velké oblíbenosti ze strany účastníků cestovního ruchu. Již dokonce nyní můžeme ukázat na nejpočetnější typy cestovního ruchu co do počtu účastníků, např. cestovní ruch seniorů, lázeňský a wellness cestovní ruch, pěší turistika, apod. (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 188)

5 ČINITELE OVLIVŇUJÍCÍ CESTOVNÍ RUCH

Tak jako i na ostatní odvětví ekonomiky působí různé činitele, tak i na cestovní ruch působí celá řada činitelů. Tyto činitele můžeme rozdělit do čtyř skupin, a to selektivní faktory, lokalizační podmínky, realizační podmínky a rajonizace území.

5.1 Selektivní (stimulační) faktory

Tyto faktory mají velmi klíčové postavení v rozvoji cestovního ruchu. Prostřednictvím těchto faktorů se mohou využít předpoklady daného místa pro rozvoj cestovního ruchu. Selektivní faktory jsou odrazem společenské reality a dělí se do dvou kategorií: objektivní a subjektivní faktory. (Hrala, 2001, s. 11-15)

5.1.1 Objektivní faktory

Těmito faktory se nejvíce rozumí:

- ekonomické předpoklady – dosažená životní úroveň, příjmy obyvatelstva
- politické faktory – stabilita, mír, politický systém, kriminalita
- demografické skutečnosti – průměrný věk obyvatelstva, hustota zalidnění, počet obyvatel, urbanizace, vzdělanost
- ekologické podmínky – kvalita přírody (Hrala, 2001, s. 12-14)

5.1.2 Subjektivní faktory

Zde klíčovou roli mají vlivy, které působí na naši psychiku. Asi nejvíce je zde využívána propagace a reklama. Ty mají vliv na vytváření módnosti daných lokalit a tím mohou v relativně krátké době zvýšit příliv návštěvníků. (Hrala, 2001, s. 14)

5.2 Lokalizační podmínky

Mají ve vztahu k rozvoji cestovního ruchu druhotný význam, ale v konkrétní lokalizaci realizace cestovního ruchu mají rozhodující postavení. Lokalizační faktory rozhodují o funkčním využití daného místa z hlediska přírodních možností, tak také i z hlediska společenských podmínek. Pro příklad uvedu některé činitele z hlediska přírodních možností a společenských podmínek. Mezi přírodní možnosti patří klimatické a hydrologické poměry, reliéf, rostlinstvo a živočišstvo. A mezi společenské podmínky patří kulturněhistorické památky, kulturní zařízení a akce. (Hrala, 2001, s. 15-26)

5.3 Realizační podmínky

Tyto podmínky hrají zásadní postavení pro konečnou fázi uskutečňování různých forem cestovního ruchu. Realizační podmínky umožňují daných lokalit dosáhnout a také je využít. Nejvíce je zde zmiňována doprava, které je základní podmínkou realizace cestovního ruchu, jelikož návštěvníkům pomáhá dostat se z bodu A do bodu B. Ta se dále dělí na automobilovou, železniční, lodní a leteckou. Na velmi dlouhé vzdálenosti se převážně využívá letecká a železniční doprava. Lodní dopravu u nás můžeme vidět a využít v podobě vyhlídkových a výletních plaveb. Ovšem velmi oblíbenou a nejvíce využívanou dopravou se stala doprava automobilová, jelikož znamená pro většinu uživatelů značný komfort a pohodlí. Dalším faktorem jsou ubytovací a stravovací zařízení. Ty tvoří podstatnou část materiální základny zabezpečující realizaci cestovního ruchu. Úroveň těchto služeb je zejména ovlivňována návštěvností dané lokality a také její atraktivností. (Hrala, 2001, s. 27-30)

5.4 Rajonizace

Pomocí rajonizace se území rozděluje podle jeho předpokladů pro rekreaci, rozvoj cestovního ruchu a navrhuje strukturu, formu a intenzitu jejich využívání. Rajonizace tedy člení území na dva typy. Prvním typem je území s převahou přírodních podmínek, které jsou vhodné pro rekreaci a cestovní ruch a druhým typem je přesný opak, čili území s převahou vlastností nevhodných pro cestovní ruch. (Ryglová, 2009, s. 29)

Naše republika je na tom tak, že má 47 územních jednotek, které jsou označeny jako oblasti cestovního ruchu typu I., II., III. a IV. Tyto vyjmenované kategorie zaujímají 79% povrchu České republiky. Oblastí I. typu je u nás 6 a jsou charakterizovány jako oblasti s nejkvalitnějšími přírodními předpoklady a podmínky pro cestovní ruch na rekreaci se širokým souborem funkcí (stravovací a ubytovací zařízení, sportovní zařízení a další zařízení pro využití volného času), ovšem největší zastoupení u nás mají oblasti III. typu, těch je 21, zde jsou kvalitní přírodní předpoklady a podmínky, ale je zde užší soubor funkcí. (Ryglová, 2009, s. 29)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU

Mikroregion Buchlov je svazek obcí, který vznikl dne 20. července roku 1999. Skládá se ze 14 obcí, kterými jsou Boršice, Břestek, Buchlovice, Hostějov, Medlovice, Modrá, Osvětimany, Salaš, Staré Hutě, Stříbrnice, Stupava, Tupesy, Velehrad a Zlechov. Obce se shodly na názvu mikroregion Buchlov a sídlo mikroregionu je v Buchlovicích, kdy zároveň starosta Buchlovic je i předsedou tohoto mikroregionu. Aktuálním předsedou je ing. Jiří Černý. Tento mikroregion vznikl za účelem rozvoje cestovního ruchu a také si klade za úkol společně vytvořit podmínky pro zvýšení atraktivnosti tohoto území s cílem zvýšení propagace území a vytvoření nových pracovních příležitostí pro obyvatele Mikroregionu Buchlov. (Regionální informační servis, © 2012-2014)

Obrázek 1 Mapa mikroregionu Buchlov (Mikroregion Buchlov, © 2014n)

6.1 Poloha mikroregionu

Mikroregion se nachází v jihovýchodní části České republiky, přesněji leží v západní a severozápadní části okresu Uherské Hradiště. Sousedními okresy jsou okresy Zlín, Kroměříž, Hodonín a Trenčín, s nímž tvoří okres Uherské Hradiště hranici mezi Českou a Slovenskou republikou. Okres Uherské Hradiště patří do Zlínského kraje, spolu s Olomouckým krajem tvoří jednotku NUTS II Střední Morava. Podstatná část katastrálního území tohoto mikroregionu spadá pod oblast Chřibů.

Mikroregion zaujímá kolem 13 500 ha, na němž žije přibližně 13 000 obyvatel. Přičemž největší plochu zaujímají Buchlovice a Velehrad a také zde žije asi 30% z celkového počtu obyvatel daného mikroregionu. (Východní Morava, [2014])

Oblast Mikroregionu Buchlov má v oblasti rozvoje cestovního ruchu velký potenciál a nabízí ideální podmínky k trávení volného času pro všechny věkové kategorie.

6.2 Informace ke členům mikroregionu

Zmíním důležité informace o jednotlivých členech (obcích) mikroregionu.

6.2.1 Boršice

Boršice se rozkládají na 979 ha a mají kolem 2200 obyvatel. Předpokládá se, že obec vznikla koncem 11. století, první písemná zmínka o ní je až v roce 1220, kdy biskup Robert posílal listinu určenou velehradskému klášteru a v ní se právě zmínil o Boršicích. Význam vesnice byl potvrzen vznikem kostela a farnosti. Dne 12. ledna 1421 se uskutečnil nájezd na kostel, který byl vyrabován, a farář byl zabit, také vesnice byla mnohokrát vypálena v období tureckých válek. V roce 1850 byly Boršice do politického a soudního okresu Uherské Hradiště. Dominantou obce je kostel sv. Václava a vzpomínkové muzeum Stanislava Mikuly. Obec také svou polohou je vhodná pro pěstování vinné révy, takže je také známá koštem vína, který se tu každoročně koná. (Mikroregion Buchlov, © 2014a)

6.2.2 Břestek

K této vesnici ještě náleží osada Chabaně, vesnice a osada se rozkládají na 14 km² a tvoří domov pro 750 obyvatel. Patří k nejstarším obcím na Uherskohradištsku a první zmínka o ní se datuje k roku 1141. Patřila mezi chudobné obce Slovácka, proto si muži jezdili přivydělávat do zahraničí, tento ráz ji zůstal, je to vidno na jednoduchém kroji a typických staveních. Muži z této vesnice byli vyhlášeni svým umem v pokrývání střech. I zde se pěstovala vinná réva. Mezi místní atrakce patří originální zděná zvonice, která se nachází uprostřed vsi, Památkový dům č. p. 157 a přírodní památka Břestecská skála. Ještě sem zavítá v zimním období velký počet lyžařů kvůli místnímu lyžařskému areálu MENDL-SKI Břestek. (Mikroregion Buchlov, © 2014b)

6.2.3 Buchlovice

Tato obec se zalíbila i našim předkům v dřívějších dobách, o čemž svědčí pozůstatky rozsáhlého hradiska na Holém kopci, valové opevnění na Modle. Velikost Buchlovice je 3196 ha a bydlí zde cca 2600 obyvatel. Nejstarší písemná zpráva, kde jsou Buchlovice zmíněny, pochází z roku 1207. Během let se zde vystřídali různí majitelé, kteří měli v majetku zdejší pozemky a usedlosti (např. Žerotínové, Petřvaldové a Berchtoldové). Významným datem byl 20. květem 1805, kdy byly Buchlovice povýšeny císařem Františkem I. na město. Této vesnici patří také jeden z nejstarších středověkých hradů na Moravě, a to hrad Buchlov s kaplí sv. Barbory. K Buchlovicím neodmyslitelně patří zámek Buchlovice, muzeum Podhradí. V těsné blízkosti Buchlovic se také nachází lázně Leopoldov na Smrad'avce, které založil v 19. století hrabě Leopold Berchtold. (Mikroregion Buchlov, © 2014c)

6.2.4 Hostějov

Hostějov se člení mezi nejmenší obce v kraji, žije zde přibližně 40 obyvatel na 94 ha. Obec je vázána na nedaleké Osvětimany, kde děti chodí do školy, občané využívají služeb zdravotního střediska, apod. První zmínka o obci je z roku 1371, kdy markrabě Jan Jindřich odkazuje svým synům obec Hostějov v rámci bzeneckého panství. Dalším důležitým dokladem o historii obce je urbář z roku 1604, kde je uveden první seznam místních hospodářů s poplatky a robotami. Památkou obce je zděná kaple z kamene, která pochází z roku 1866. (Mikroregion Buchlov, © 2014d)

6.2.5 Medlovice

Medlovice se rozprostírají na 262 ha a jsou domovem pro 465 obyvatel. Jako zajímavost je, že název obce asi vznikl odvozením ze jména Medl, což byl místní uhlíř, který v okolních lesích pálil v milířích uhlí. První písemná zmínka o této obci pochází z roku 1351. Památkou obce je kaple sv. Panny Marie a také vzácné stromy „oškorušu“, kterých je v obci hned několik. Jejich stáří se odhaduje na 200 až 300 let. (Mikroregion Buchlov, © 2014e)

6.2.6 Modrá

Modrá se nachází 4 km od Uherského Hradiště a sousedí s Velehradem. Na rozloze 182 ha žije asi 650 obyvatel. Obec oficiálně vznikla v roce 1786 pod názvem Neudorf, ale četné nálezy dokazují, že její historie sahá mnohem hlouběji. Mezi nejstarší nálezy můžeme řadit nástroje potřebné pro zemědělce a také keramiku, jejichž stáří se odhaduje na 7 tisíc let.

Nachází se zde 2 významné kulturní památky. První památkou je kostel sv. Jana, který leží na Na Díle. Jeho objevení bylo velkým krokem do historie obce a jeho stáří je datováno do 8. - 9. století, v roce 2000 byla dokončena restaurace tohoto kostelíku. Druhou významnou památkou je archeologický skanzen Modrá, který se nachází na původním místě velkomoravského sídliště. V okolí obce je dostatek rybníků, takže milovníci rybaření si zde přijdou na své. (Mikroregion Buchlov, © 2014f)

6.2.7 Osvětimany

Tato obec je domovem pro 840 obyvatel a její rozloha je 1943 ha. Historie Osvětiman sahá až do období Velké Moravy, což dokazuje hradisko sv. Klimenta, které je nejvýznamnější kulturní památkou této obce. Jsou také hlavním bodem menších obcí, jelikož sem děti dojíždí do školy, lidé navštěvují zdravotní středisko, apod. Také významnými barokními dochovanými památkami jsou kostel sv. Havla a kaplička sv. Vendelína. Nachází se tu také přehrada, která slouží ke koupání, rybaření či také bruslení. Milovníci zimních sportů si zde také přijdou na své, jelikož je zde lyžařský areál Ski park Osvětimany. (Mikroregion Buchlov, © 2014g)

6.2.8 Salaš

Rozloha obce činí 1795 ha, žije zde zhruba 350 obyvatel. Vznik a historie obce jsou úzce spjaty se vznikem cisterciáckého kláštera na Velehradě a hradu Buchlova. Vznik obce je odhadován v období 1652 – 1664, kdy byly v matrikách zmiňovány 2 Salaše, Salaš klášterní a buchlovský. Až počátkem 19. století z těchto dvou obcí vznikla jednotná, již dnes známá, obec Salaš. Ani tato vesnice se nevyhnula nepříznivým událostem historie, kdy v 1. světové válce padlo 14 mužů a ve 2. světové válce bylo zastřeleno 20 obyvatel vesnice německým komandem. Tuto událost připomíná Pomník padlých, který se nachází na místním hřibově. Mezi kulturní památky obce patří dřevená zvonice a kostelík, hrázděné stavby chalup z minulého století a pár upravených studánek. Nejznámější studánka je Zlacká studánka. (Mikroregion Buchlov, © 2014h)

6.2.9 Staré Hutě

Jak již napovídá název obce, tak obec vznikla jako zázemí sklárny, která byla založena počátkem 17. století Jiří, Zikmundem Prakšickým ze Zástfíz. Obec teda vznikla jako osada v roce 1701. Kromě sklářů se zde nacházela i jiná povolání jako pekař, tkadlec, dřevorubci. Ekonomická situace obce byla vázána na prosperitu sklárny, občas se vyskytly časy, kdy

prosperovala, ale taky velmi těžké a chudé časy, nakonec koncem 19. století byl provoz sklárny ukončen. Obyvatelé se potom živilí výrobou perleťového zboží. Minulé století se také projevilo výrazným poklesem počtu obyvatel. V dnešní době zde žije kolem 110 obyvatel na 737 ha. V obci se radikálně změnil způsob života, zanikla všechna obdělávaná pole a lidé jsou závislí na dojíždění za prací do okolních obcí. Mezi kulturní zajímavosti patří Buchlovský kámen, Malíkova lípa a pramen Kyjovky. (Mikroregion Buchlov, © 2014i)

6.2.10 Stříbrnice

Katastrální výměra obce činí 609 ha a obec má 420 stálých obyvatel. Je zde významné území, které je nazýváno Stříbrnické paseky o rozloze 153 ha, které pro své hodnoty bylo v roce 1993 vyhlášeno přírodním parkem. První zmínka o obci pochází z roku 1140, podle které větší část obce náležela buchlovskému panství a zbylá část byla majetkem Ondřeje ze Stříbrnic. Obci se nevyhnula morová epidemie, která řádila v roce 1833 a poté opět navštívila obec v roce 1866. Na památku této události stojí na konci obce kamenný kříž. Mezi památky, které určitě stojí za zmínku, je již zmíněny Morový sloup, kaple a kostel sv. Prokopa a také neopomenutelné jsou Stříbrnické paseky. (Mikroregion Buchlov, © 2014k)

6.2.11 Stupava

Tato obec se rozkládá na obou březích řeky Stupavky na ploše 711 ha. Svým počtem 190 se řadí mezi nejmenší obce kraje. Obec byla patrně založena koncem 17. století, jelikož se objevuje na mapě hradištského kraje z roku 1714. Prvotním zdrojem obživy bylo pálení uhlí, poté zemědělská výroba, ale časem došlo k umrtvení ekonomických aktivit zdejších obyvatel, a tím také došlo k emigraci obyvatel z obce Stupavy. Tím také dochází k počtu trvale neobydlených domů. Bohužel v dnešní době tato tendence pokračuje. Mezi památky se zde řadí hrad Cimburk a kostel z roku 1859. Je zde lyžařské středisko Stupava, které svými 3 vleky o délce 350 m nabízí svým návštěvníkům i večerní lyžování, proto se těší velké oblibě u lyžařů. (Mikroregion Buchlov, © 2014l)

6.2.12 Tupesy

Nyní v obci žije přibližně 1200 obyvatel na 586 ha. První písemná zmínka pochází z roku 1220, kdy byla obec součástí velehradského kláštera, ale archeologické nálezy vypovídají již o dřívějším osídlení, a to 9. – 10. století. Obec si našla zalíbení u významných osobností jako básník Svatopluk Čech, malíř Alois Kalvoda a ráz zdejší krajiny zachytil v sérii kreseb malíř Jiří Heřman. Obec je také proslavená keramikou z dílny pana Jaroslava Úřednič-

ka. Mezi významná data novodobé historie obce jistě patří rok 1990, kdy obec navštívil papež Jan Pavel II. a v roce 1992 návštěva tehdejšího prezidenta Václava Havla. Navštěvovanými místy v obci je jistě Muzeum tupeské keramiky, které má sídlo v nejstarším dochovaném zemědělském stavení obce z roku 1832 a zdejší náboženské památky - Boží muka, socha sv. Jana, kaple Navštívení Panny Marie. (Mikroregion Buchlov, © 2014m)

6.2.13 Velehrad

Na rozloze 2230 ha zde žije téměř 1400 obyvatel. Velehrad leží 7 km od Uherského Hradiště. Obec Velehrad je už od středověku spojována s metropolí arcibiskupa Metoděje a politicko-správním centrem Velkomoravské říše v devátém století. Obec v historii byla několikrát přejmenována Welgrad(1209), Welegrad(1220), Willegrad(1232), Welehrad (1247). Počátky současného Velehradu sahají do 13. století, kdy byl založen první cisterciácký klášter markrabětem Vladislavem Jindřichem. Mniši osídlili Velehrad na podzim roku 1205, bydleli zprvu v kostele sv. Jana, až ve 13. století se začalo s výstavbou kláštera, která byla v duchu románské stylu a mohutná barokní přestavba proběhla v 18. století. V roce 1924 byl postaven Stojanov, což byl poutní a exerciční dům, v roce 1948 byl změněn na ústav sociální péče pro mládež, nyní po rekonstrukci v roce 1992 slouží jako poutní a exerciční dům, ale taky jako místo setkávání různých hnutí a pořádání seminář. Důležitý je duben 1990, kdy Velehrad navštívil papež Jan Pavel II. Za návštěvu určitě stojí Kaple sv. Cyrila a Metoděje, Velehradský klášter s Bazilikou Nanebevzetí Panny Marie, Velehradský dům sv. Cyrila a Metoděje. (Mikroregion Buchlov, © 2014o)

6.2.14 Zlechov

V současnosti zde žije 1200 obyvatel. V katastru obce se nachází jedno z nejstarších slovanských sídlišť v České republice. Nejstarší písemná zmínka o obci pochází z falza ze 13. století, ve kterém král Přemysl Otakar I. nově založenému velehradskému klášteru potvrzuje roku 1207 držení vsi. Během let se název obce postupně měnil a vyvíjel z původního Zlechow z roku 1207 přes Leischowe, Zlechow, Lechowe, Zlechau až k dnešnímu názvu Zlechov, který užívá obec trvale od roku 1924. Nejvýznamnějšími památkami jistě jsou Boží muka a socha sv. Jana Nepomuckého. (Mikroregion Buchlov, © 2014q)

7 PŘÍRODNÍ PODMÍNKY

Tento mikroregion leží na území Chřibů, konkrétně na nejvyšším a nejčlenitějším územím Středomoravských Karpat, které se táhne středem Moravy a odděluje severně položené roviny Hané od jižních rovin Slovácka, s výškou 346 m. n. m.

7.1 Klimatické podmínky

V mikroregionu je malý počet klimatických stanic. Jediná se vyskytuje v Buchlovicích (266 m n. m.), tak uvedené údaje pochází z této stanice. Roční průměrná teplota je 8,2 °C a roční úhrn srážek 628 mm. Ovšem tyto údaje úplně nesedí na oblast obcí Stupava, Staré Hutě a Salaš, jelikož tyto obce leží ve vyšší nadmořské výšce. (Mikroregion Buchlov, © 2014p)

7.2 Geomorfologie území

Z geomorfologického hlediska patří mikroregion do Středomoravských Karpat, které jsou součástí Vnějších Karpat. Ve směru od jihovýchodu k severozápadu je možné vyčlenit, další nižší geomorfologické jednotky. Prvním celkem je Kyjovská pahorkatina, pod níž spadá podcelek Kudlovická pahorkatina. Druhým celkem jsou Chřiby, pod které se člení podcelek Stupavská vrchovina a ta se dále dělí na 2 okrsky, a to Jankovická vrchovina a Chřibské hřbety. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

Základem Vnějších Karpat je flyšové souvrství mořských sedimentů křídových a paleogenních. Toto souvrství bylo v období rozhraní starších a mladších třetihor deformováno mohutnými vrásovými příkrovy. Následnou erozí a denudací se vytvořila soustava horských pásem. V období relativního klidu se na těchto pásmech vytvořily pahorkatiny, vrchoviny a hornatiny. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

Středomoravské Karpaty tvoří rozsáhlou oblast, která na S a SV sousedí s Hornomoravským úvalem, na JV, J a JZ s Dolnomoravským úvalem a na SZ s Vyškovskou bránou a Dyjsko-svrateckým úvalem. Jejich osu představuje vrchovina Chřibů a Ždánického lesa, což zároveň tvoří nejvýše položené a nejčlenitější části území. Udává se zde střední nadmořská výška, která činí 281,6 m n. m. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

Podcelek Kudlovická pahorkatina představuje členitou pahorkatinu, jejíž střední výška je kolem 232,4 m. Tato pahorkatina je především tvořena pliocenními jíly, místy písky a štěr-

ky, které jsou v jihovýchodních částech překryty sprašemi. Ráz pahorkatiny je bezlesý, nachází se zde sady a vinice. Nejvyšším bodem je vrch Na větráku (289 m).

Podcelek Stupavská vrchovina je tvořen dvěma okrsky - Jankovickou vrchovinou a Chřibskými hřbety. Jedná se taky o velmi členitou vrchovinu se střední výškou 374,8 m. Nejvyšším bodem je Brdo (587 m), které je součástí Chřibských hřbetů a nachází se na severu území mikroregionu. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

Základním geomorfologickým tvarem Chřibů jsou plošiny, které se nalézají v nadmořských výškách od 350 do 500 metrů. Tyto plošiny jsou od sebe odděleny sedly, údolními potoky a příkřejšími úseky svahů. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

7.3 Geologie území

Mikroregion z geologického hlediska je složen ze dvou základních jednotek. V jihovýchodní části, což představuje menší území mikroregionu, se nachází neogenní sedimenty Vídeňské pánve a v severozápadní části paleogenní sedimenty magurského flyše račanské jednotky. Přibližnou hranici, která odděluje tyto dvě jednotky, tvoří spojnice od Buchlovic a směrem k Břestku. Neogenní sedimenty Vídeňské pánve pochází z období mladších třetihor a paleogenní sedimenty magurského flyše račanské jednotky ze starších třetihor.

Paleogenní sedimenty magurského flyše račanské jednotky je převážně zastoupena zlínskými a soláňskými vrstvami a belovežskými vrstvami. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

Zlínské vrstvy představují typické střídání jílovců a pískovců. Celkově je mocnost těchto vrstev proměnlivá. Horniny jsou jemně písčité, drobně slídnaté a zčásti až silně jemně písčité. Tyto vrstvy mají svůj původ ve středním až svrchním eocénu.

Soláňské vrstvy jsou zastoupeny jílovcem s vložkami pískovců a polohami slepencovo-pískovcovými s vložkami pestrých jílovců. Je možné rozlišit jemnější (jílovcovo-pískovcový, flyšový) a hrubší (slepencovo-pískovcový) vývoj. Zde se datuje jejich původ v paleocénu až středním eocénu. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

Belovežské vrstvy představují pestré jílovce s lávkami křemito-vápnitých pískovců. Paleogenní slepence se vyskytují v ojedinělých polohách ve svrchních soláňských vrstvách. Slepence se v sedimentech nacházejí na bázi pískovcových lavic. Mají svůj původ totožný jako soláňské vrstvy, tedy v paleocénu až středním eocénu. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

Neogenní sedimenty Vídeňské pánve zastoupeny pontskými pestrými jíly. Velmi ojediněle se zde nacházejí levantské štěrky a písky, které se vyskytují jako ostrůvky. Jejich počátek najdeme v svrchním pliocénu. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

7.4 Půdy

Převážné využití půdy (cca 80%) tohoto mikroregionu je využíváno jako lesní a orná půda. Také se zde hojně vyskytují vinice, sady, louky, pastviny a také významný podíl zde mají nevyužité plochy. Je tady možná vyhlídka, kterou představuje využití krajiny u obcí v J a JV části mikroregionu Buchlov, na katastrech těchto obcí přechází od jihu orná půda, přes pastviny a louky v lesní půdu. Právě tento přechod skýtá obcím rozvíjet jejich víceúčelové využití (zemědělská výroba, rekreace, chataření, apod.). Ovšem je zde velký problém, a to je eroze půdy u zemědělsky využívaných ploch. Velké plochy orné půdy společně s dlouhými svahy umožňují odnos svrchních půdních horizontů. Tato odnesená půda se hromadí na dnech údolí, což velmi často způsobuje zanášení a zabahnění koryt vodních toků. Při výskytu přívalových srážek proudy vody, které nemají dostatečný prostor ve vodních korytech, tak zanechají následky na budovách a také ostatních zařízeních v obcích. Jediným řešením tohoto problému je změna struktury krajiny, úprava osevních postupů a také revitalizací vodních toků. (Mikroregion Buchlov, © 2014p)

7.5 Vodstvo

7.5.1 Povrchové vody

V mikroregionu Buchlov se vyskytuje několik pramenů menších toků, ovšem žádný velký tok do tohoto území nevtéká. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

Potok Salaška pramení 4 km SZ od Salaše a vtéká zprava do Moravy ve Starém Městě. Jeho délka představuje 17,8 km. Rozloha celého povodí potoku činí 49,6 km². V oblasti celého toku potoku je pstruhová oblast. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

Zlechovský potok má pramen u Starých Hutí a ústí zprava do Moravy u Kostelan. Celková délka toku činí 14,2 km a rozloha povodí je 28,1 km². V horní části toku je pstruhové pásmo s výskytem raků. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

Pramen Dlouhé řeky se nachází jižně od Starých Hutí a ústí zprava do starého ramena Moravy u Nedakonic. Plocha povodí je 58,4 km² a délka 18,8 km. Na potoku je jižně od Buchlovic postavena malá vodní nádrž. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

Řeka Kyjovka má svůj pramen u jižního svahu Vlčáku. Vlévá se zleva do Dyje u státní hranice ČR a Rakouska, takže její délka je 86,7 km. Celý tok Kyjovky je vyhlášen jako pstruhová oblast. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

Vodní nádrž Koryčany, která byla vybudována v roce 1959, má plochu 35,3 ha a výška její hráže činí 32,2 m. Tato vodní nádrž leží asi 3 km od mikroregionu Buchlov a především slouží jako zdroj pitné vody. V mikroregionu se také nachází vodní nádrže. Těmi jsou Osvětimanská vodní nádrž, které se nalézá v katastru obce Osvětimany a vodní nádrž Nad Sovínem, která spadá do katastru obce Buchlovice. Tyto vodní nádrže jsou především užívány k rekreaci a rybaření. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

Také v tomto mikroregionu je pozitivním jevem budování a obnova rybníků. Je to velmi důležité z hlediska hospodářského (chov ryb), rekreačního a zejména by tyto rybníky měly mít protipovodňový charakter. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

7.5.2 Minerální vody

Ložisko podzemní minerální vody se nachází u Buchlovic. Minerální voda vyvěrá při západním úpatí svahu údolí Dlouhé řeky ze zlínských vrstev račanské jednotky magurského flyše. Asi 2 km od Buchlovic se nacházejí sirovodíkové lázně Smrad'avka, které slouží lidem s revmatem nebo kožními problémy. Tyto lázně se nachází asi 50 m od vývěru minerální vody. Lidé využívali této minerální vody už v historii, a to asi od 16. století. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

7.5.3 Nerostné suroviny

V současné době zde nejsou žádná významná aktivní ložiska nerostných surovin. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

8 OBYVATELSTVO

8.1 Vývoj počtu obyvatel

Jak si můžeme všimnout, tak v posledních letech dochází k stabilnímu zvyšování počtu obyvatel.

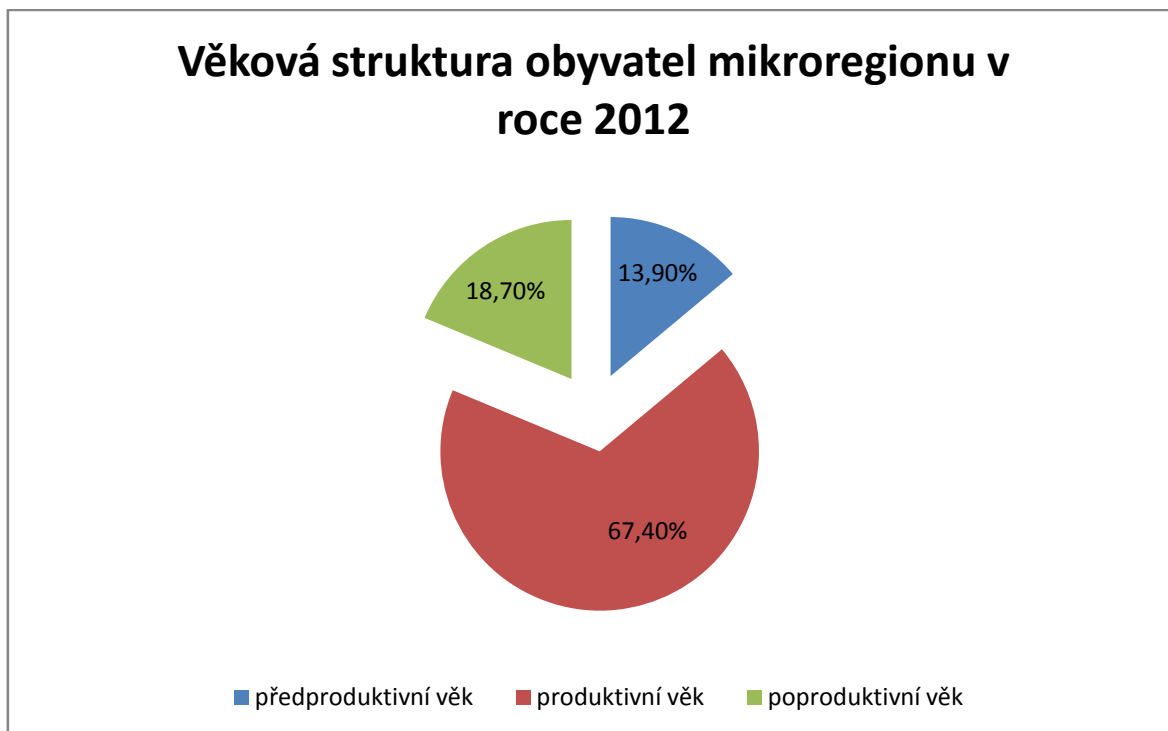
Tabulka 1 Vývoj počtu obyvatel

		Rok						
		1991	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Počet obyvatel		12 557	12 463	12 602	12 561	12 734	12 712	12 707
Pohlaví	muži	6 073	6 091	6 152	6 133	6 259	6 230	6 219
	ženy	6 484	6 372	6 450	6 428	6 475	6 482	6 488
Ve věku	0 - 14 let	2 492	2 222	1 976	1 819	1 733	1 736	1 770
	14 - 64 let	8 164	8 342	8 594	8 651	8 793	8 657	8 562
	65 let a více	1 901	1 899	2 032	2 091	2 208	2 319	2 375
Index stáří (v %)		76,3	85,5	102,8	114,9	127,4	133,6	134,2

Zdroj: Český statistický úřad, © 2014f

Z charakteristiky index stáří je také patrné, že dochází k výraznému stárnutí obyvatelstva. Zatímco začátkem 90. let byl tento index pod průměrem indexu stáří republiky, v průběhu 90. let a začátkem 21. století se tento index postupně zvyšoval až na 134,2. Za tímto zvyšováním stojí pokles počtu osob v předproduktivním věku v populaci, tím se nám také zvyšuje ekonomická zátěž na jednoho obyvatele. Musíme brát v úvahu, že ne všichni v produktivním věku jsou pracujícími, do této složky patří také např. studenti, nezaměstnaní a ženy na mateřské.

Co se týká grafu věkové struktury obyvatelstva tohoto mikroregionu, který je níže, tak v roce 2012 bylo více jak 2/3 celkového počtu obyvatel produktivním věku. Asi 14 % obyvatel bylo v předproduktivním věku a zbylých přibližně 19 % bylo v poproduktivním věku.

Obrázek 2 Graf věkové struktury obyvatel v mikroregionu v roce 2012

Zdroj: Český statistický úřad, © 2014f

Tabulka 2 Změna počtu obyvatel v mikroregionu

	Rok								
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Obyvatelé k 1.1.	12 549	12 514	12 561	12 577	12 661	12 735	12 730	12 734	12 712
Narození	97	139	106	122	125	132	116	125	130
Zemřelí	179	161	165	169	160	171	161	163	177
Přirozený přírůstek	-82	-22	-59	-47	-35	-39	-45	-38	-47
Přistěhovalí	290	307	292	361	362	266	302	258	273
Vystěhovalí	243	238	217	230	253	232	253	242	231
Migrační přírůstek	47	69	75	131	109	34	49	16	42
Celkový přírůstek	-35	47	16	84	74	-5	4	-22	-5
Obyvatelé k 31.12.	12 514	12 561	12 577	12 661	12 735	12 730	12 734	12 712	12 707

Zdroj: Český statistický úřad, © 2014a

Podle této tabulky je vidět, že sice porodnost pomaličku stoupá, ale přirozený přírůstek je v každém roku záporný, což je dáno vysokým počtem zemřelých. Ovšem na druhou stranu je tu také pozitivní jev, a to že migrační přírůstek je každý rok v kladných číslech, což znamená, že pro lidi, kteří se sem přistěhovali, je tento mikroregion atraktivní.

8.2 Nezaměstnanost

Převážná většina obyvatel tohoto mikroregionu dojíždí za prací do větších měst. Mikroregion spadá do okresu Uherské Hradiště, proto zde zmíním nejdůležitější zaměstnavatele v tomto okrese a nejvíce zastoupené odvětví průmyslu.

Uherské Hradiště včetně Starého Města a Kunovic představuje významné průmyslové centrum jihovýchodní Moravy a Zlínského kraje. Další významná koncentrace pracovních míst je v Uherském Ostrohu, Hluku a Buchlovicích. Saldo pracovní dojížděky a vyjížděky regionu je aktivní, pracovní vyjížděka směřuje především do sousedního Zlínského okresu.

V průmyslovém odvětví převažuje strojírenství a elektrotechnika. Jako zástupce zde mohu uvést např. firmu . MESIT holding a.s, AVX Czech Republic s.r.o., FORSCHNER, spol.s r.o., AUTOPAL, s.r.o. (Uherské Hradiště, [2014])

Během ekonomické transformace, která probíhala v 1. polovině 90. let, se podílelo široké odborné zázemí místních podniků na vzniku řady středních a malých firem, která vynikají ve svých oborech, mnohdy mají i originální produkci či případně rozmanité speciální služby. Jako příklad můžeme uvést firmy THERMACUT, s.r.o či RAMET C.H.M. a.s., Evek-tor–Aerotechnik, a.s. (vše Kunovice), KOVOVÝROBA HOFFMANN s.r.o. (O. N. Ves) nebo BD SENSORS s.r.o. (Buchlovice). Výsledkem tohoto procesu je vyvážená, diverzifikovaná odvětvová a velikostní struktura zaměstnavatelů. (Uherské Hradiště, [2014])

Odvětvovou strukturu hospodářství doplňují dále podniky chemického zaměření - Colorlak a.s. (Staré Město) nebo HOBAS CZ, s.r.o. (Uherské Hradiště, [2014])

Jsou zde také dobré podmínky pro zemědělství, tak je Uherskohradištsko známé také potravinářským průmyslem, který zpracovává zejména místní produkty. Dominantním subjektem v tomto oboru je zpracovatel ovoce, zeleniny i masa HAMÉ Babice, a.s.

Uherskohradištsko je přitažlivé i pro zahraniční investory, což dokládá přítomnost řady podniků se zahraniční kapitálovou účastí či dceřinných závodů zahraničních firem, např.:

AVX CR, s.r.o. (USA), AUTOPAL, s.r.o. (USA), Forschner, s.r.o. (SRN), HOBAS (A), Thermacut, s.r.o. (USA). (Uherské Hradiště, [2014])

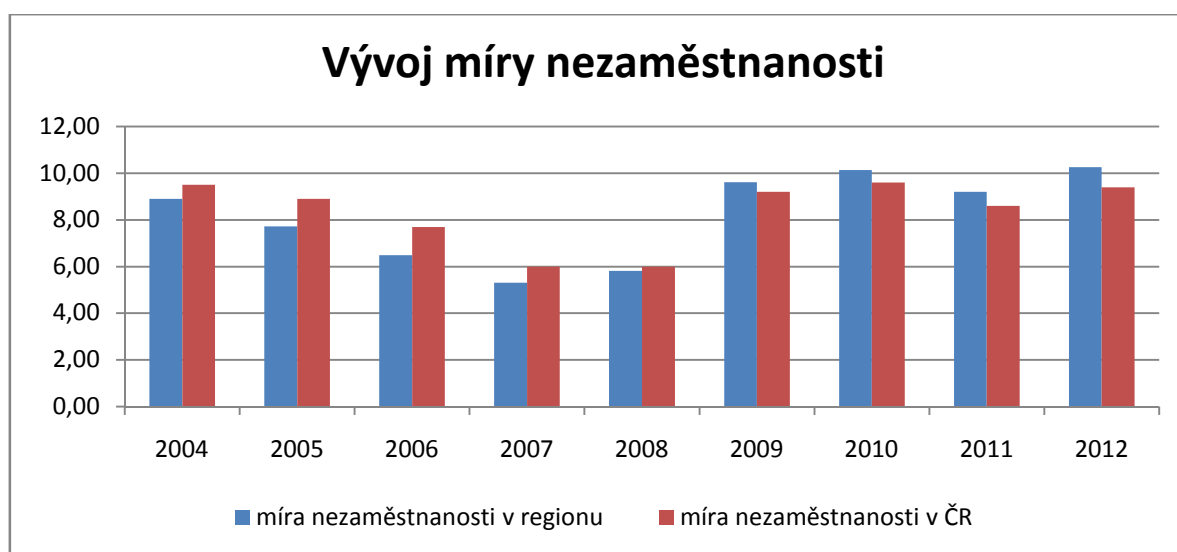
Významnou pozici v odvětvové struktuře hospodářství má stavebnictví. Největšími stavebními firmami, které působí nejen v sousedních okresech, ale mají své aktivity v celé republice, jsou SKANSKA DSUH, a.s., Ingstav, a.s., PaPP, s.r.o., STAMOS, s.r.o., MTS, a.s. nebo TRADIX, a.s. (Uherské Hradiště, [2014])

Obecná míra nezaměstnanosti v regionu byla pod úrovní této míry pro celou republiku až do roku 2008. Od roku 2009 se míra nezaměstnanosti tohoto mikroregionu pohybuje nad úrovní míry nezaměstnanosti ČR. Obecně se i míra nezaměstnanosti ČR zvýšila, jelikož k nám došla ekonomická krize. Podniky byly nuceny redukovat stavy zaměstnanců, aby nedošlo k jejich krachu.

Tabulka 3 Vývoj nezaměstnanosti v letech 2004 - 2012

	Rok									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Míra nezaměstnanosti v regionu	8,90	7,72	6,49	5,31	5,81	9,61	10,13	9,20	10,26	
Míra nezaměstnanosti v ČR	9,50	8,90	7,70	6,00	6,00	9,20	9,60	8,60	9,40	

Zdroj: Český statistický úřad, © 2014e

Obrázek 3 Graf srovnání vývoje míry registrované nezaměstnanosti v ČR a mikroregionu

Zdroj: Český statistický úřad, © 2014e

9 KULTURA A PAMÁTKY

Díky bohaté historii a poloze v oblasti Chřibů se může region pyšnit neskutečným množstvím architektonických, církevních a přírodních památek. Logicky centrem památek a kulturního života je město Buchlovice, ale i okolní obce jistě upoutají návštěvníky svými památkami či sportovními areály.

9.1 Zámky a hrady

Na území mikroregionu se nachází hrad Buchlov, zámek Buchlovice a hrad Cimburk. Jako první zmíním hrad Buchlov. Počátky hradu se datují do 13. století, což potvrzuje objevený nejstarší kamenný kus. Byl založen králem jako strategická obranná pevnost a jako středisko se soudní pravomocí. Od roku 1518 přešel hrad do soukromého držení, vlastnili hrad Žerotínové, následně od roku 1542 byli majiteli Zástřizlové, kteří jej vlastnili 100 let. Na konci 15. století byl na hradě vystavěn reprezentační rytířský sál, který byl v pozdně gotickém stylu. V první polovině 17. století získali Buchlov sňatkem Petřvaldové, ti ale přesídlili v první polovině 18. století do buchlovického zámku. Na Buchlově probíhaly stavební úpravy ještě v duchu renesance a baroka. Jako poslední majiteli hradu byli Berchtoldové, kteří jej vlastnili až do roku 1945. Už v první polovině 19. století na hradu zřídili veřejně přístupné muzeum, které bylo vybaveno velkým množstvím sbírek, tím byla památka udržována a nestala se z ní zřícenina. Hrad je vyhlášen národní kulturní památkou, je ve správě NPÚ Praha, ÚOP v Kroměříži, správa SH Buchlov. (Státní hrad Buchlov, 2014b)

Zámek Buchlovice byl postaven na počátku 18. století. Jeho historie je úzce spjata s hradem Buchlov. Traduje se, že zámek byl postaven Janem Dětřichem z Petřvaldu pro svou manželku, jelikož byl hrad velmi chladný a také nepohodlný. Zámek je vystavěn ve stylu italského baroka podle projektu architekta Domenica Martinelliho. V roce 1800 byl vystřídán rod Petřvaldů za rod Berchtoldů, kteří zde žili až do roku 1945, než byl zámek zestátněn. V roce 1805 byla vybudována vojenská nemocnice v prostorách zámečku Leopoldem I. Berchtoldem a 5. května téhož roku byla obec povýšena na tržní městečko. Svou současnou podobu zámek získal až na začátku 20. století, a to díky úpravám architekta Dominika Feye. Význam zámku stoupl začátkem 19. století, jelikož Leopold Berchtold působil v rakousko-uherských službách jako diplomat. V roce 1908 se zde konala schůzka rakousko-uherského ministra zahraničí Aloise Aehrenthala a jeho ruského protějšku Alexandra Petroviče Izvolského. Tato schůzka vyústila v tzv. Buchlovickou dohodu, předmětem této dohody byly problematické poměry na tehdejších Balkánech. V roce 1912 byl Leopold jme-

nován ministrem zahraničních věcí, proto ze zámku bylo vytvořeno reprezentativní sídlo. Ne dílnou součástí zámku je nádherná barokní zahrada a rozsáhlý anglický park. (Zámek Buchlovice, národní kulturní památka, © 2014)

Hrad Cimburk byl vystavěn v roce 1330 Bernartem z Cimburka, který z něj přesídlil z hradu Cimburk, které leží v okrese Svitavy, proto se hrad také nazývá jako Nový Cimburk. Hrad byl vystavěn v gotickém stylu. První písemná zmínka o hradu pochází z roku 1358, kdy jej Bernardův vnuk Ctibor prodal markraběti Janu Jindřichovi. Poté se hrad ještě vystřídal v majetku mnoha pánů (např. Zikmund z Letovic, Čeněk z Drahotuš, Vok ml. z Holštejna, apod.). Od 18. století byl hrad opuštěn a chátral. Hrad byl dlouho dobu bez oprav a navíc kruté zimy rok co rok zmenšovaly narušené zdivo. První záchranné práce se uskutečnily v 30. letech minulého století, další v roce 1940. V současnosti se o hrad stará občanské sdružení Polypeje, které se snaží o záchranu, dokumentaci a zpřístupnění památky. (Město Koryčany, © 2007)

9.2 Církevní památky

Mikroregion Buchlov je velmi bohatý co do církevních památek. Pro milovníky religiózních památek skýtá široké možnosti, přes kostely, kapličky či zvonice až po sochy svatých. Dominantou mikroregionu je nesporně obec Velehrad, ve které se nachází Velehradský klášter s bazilikou Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje. Komplex kláštera, byl vybudován ve stylu pozdního románského slohu s výrazným vlivem rané gotiky a jeho výstavba byla dokončena ve 40. letech 13. Století. Ovšem tato původní románská stavba kláštera se nedochovala. Byla zahájena rozsáhlá barokní přestavba, která byla dokončena v 2. polovině 18. století, což představuje dnešní podobu, kterou získal velehradský klášter. Tento klášter byl založen jako vůbec první cisterciácký klášter na Moravě. Jeho součástí je i bazilika Nanebevzetí Panny Marie a svatého Cyrila a Metoděje, která se jistě řadí mezi nejvýznamnější poutní baziliky v České republice. V současné době náleží klášter jezuitům, kteří z něj spravují poutní místo a celou farnost Velehrad. V jedné jeho části sídlí Stojanovo gymnázium. Výstavba baziliky byla posvěcena biskupem Robertem 27. listopadu 1228. Ovšem v roce 1681 byla bazilika zničena požárem, a tak byla potřebná oprava, se kterou začal opat Petr Silavecký, dále v ní pokračovali jeho nástupci opati Bernard Kašpárek, Florián Nezorin a Josef Malý. Ovšem vyskytl se zde další požár v roce 1719. Generálním projektantem radikální přestavby kláštera a kostela byl Giovanni Pietro Tencalla. Bazilika si uchovává charakter románsko-gotické stavby. Na práci na bazilice se podíleli

přední umělci své doby, např. mramorář Ondřej Ollio, sochař Michael Mandík, malíři Paulo Pagant a Michael Leopold Willmann, štukatér Baldassare Fontana a malíř Ignác Raab. Druhé svěcení velehradské baziliky proběhlo 2. října 1735 po dokončení přestavby. V roce 1985 byl papežem Janem Pavlem II. udělen zvláštní vyznamenání Zlaté růže a v roce 1990 sám Jan Pavel II. navštívil Velehrad. (Římskokatolická farnost a poutní místo Velehrad, © 2014b)

Jistě nesmím opomenout kapli sv. Barbory, která je vzdálena asi 10 -15 min. chůze od hradu Buchlov, většina návštěvníků hradu neodolá a navštíví i kapli. Prvotní kaple byla postavena asi ve 13. století, ale později se rozhodl Hanuš Zikmund Petřvaldský postavit novou, prostornější kapli v tehdy tehdejším aktuálním stavebním slohu. Stavba byla dokončena roku 1672. Autorem díla se uvádí architekt Giovanni Pietro Tencalla, ale někteří se přiklání spíše k Janu Křtiteli Ernovi. Kaple byla uzavřena v roce 1784, ale byla opět otevřena v 19. století. (Městys Buchlovice, © 2012a)

Jistě také stojí za návštěvu i další církevní památky v okolních obcích mikroregionu, jako např. kostel sv. Jana v Modré, barokní kostel sv. Havla v Osvětimanech, kaple sv. Prokopa ve Stříbrnicích a mnohé další.

9.3 Historické památky

Nejnavštěvovanější historickou památkou tohoto mikroregionu je archoskanzen Modrá. Archoskanzen představuje zčásti opevněné, zčásti hrazené sídliště z doby Velké Moravy. Jednotlivé objekty v archoskanzenu byly postaveny na základě skutečných archeologických nálezů. Samotný archoskanzen stojí v místech, kde pobývali Keltové, Germáni či naši předci Slované. Stavba Archeologického skanzenu trvala jeden rok v letech 2003-2004. První návštěvníci sem zavítali v červnu 2004. Areál skanzenu je tvořen stavbami, které jsou částečně zahloubené do země, a tyto stavby jsou totožné se stavbami v historii, jelikož se vycházelo ze skutečných archeologických nálezů. Celé hradiště je rozčleněno na funkční celky a areály. Funkční celky představují vstupní brána a strážní věže. Na ně pak navazují obytné a hospodářské budovy, mocenský areál, řemeslnický areál a konečně církevní prostor. Nad skanzenem se nachází nález pozůstatků kostela sv. Jana, jedná se o raně středověký kostelík, který pochází z 8. -9. století. Od roku 1969 je vyhlášen za národní kulturní památku a archeologové se pokusili trojrozměrnou stavební rekonstrukcí zachytit pravděpodobný vzhled kostela v době Velké Moravy. K zpřístupnění došlo v září roku 2000. Tento komplex tvoří unikátní celek, který je ojedinělý svou povahou na území České re-

publiky. V roce 2004 byl oceněn Zlatou cihlou jako nejlepší počin programu Obnovy venkova Zlínského kraje. (Atlas Česka, © 2012a)

Další atraktivitou je hradisko sv. Klimenta, které se nachází v Osvětimanech. Jedná se o národní kulturní památku s dochovanými základy velkomoravského kostelíka. Na vrcholu hory se v současnosti nacházejí základy kostela, dřevěná kaple z roku 1964, která nahradila původní kapli z roku 1880 a zvonice sv. Gorazda z roku 1985. Toto hradisko je spjato s cyrilometodějskou tradicí, od které se také odvíjí pojmenování místa, že sv. Cyril a sv. Metoděj přenesli z Chersonésu na toto místo ostatky papeže sv. Klimenta. (Mikroregion Buchlov, © 2014g)

Ještě další takovou zajímavou stavbou je dům č.p. 157 v Břestku, který představuje památku na lidovou architekturu. Jedná se o chalupářské stavení, které je typickou stavbou místní doby s vinným sklípkem z 19. století. Tento dům byl postaven na základě původního domu s použitím starších částí původního objektu. Tato výstavba probíhala v období mezi 1. a 2. světovou válkou. (Mikroregion Buchlov, © 2014b)

9.4 Muzea

Na území mikroregionu se nacházejí 3 významná muzea. Prvním je vzpomínkové muzeum Stanislava Mikuly v Boršicích. Stanislav Mikula byl vojákem ve 2. světové válce, také bojoval v Africe a v roce 1942 byl přijat do RAF, což je vojenské letectvo britských ozbrojených sil. V roce 1943 se stal válečným výkonným letcem a poté příslušníkem 311. československé bombardovací perutě. Do vlasti se vrátil po skončení 2. světové války, a to v roce 1945. Toto muzeum je zřízeno v jeho rodném domě, kde můžete vidět jeho osobní věci. (Mikroregion Buchlov, © 2014a)

Muzeum Podhradí se nachází v Buchlovicích, přesněji vzniklo ve zrekonstruované budově bývalých panských mlatů díky finanční dotaci z Evropské unie. Slavnostní otevření proběhlo v květnu 2006. Muzeum je rozdělené na 2 části, a to přízemí a podkroví. V přízemí můžeme nalézt expozici věnovanou čtrnácti obcím mikroregionu Buchlov a partnerských obcí – českých Chotovin a slovenských Soblahova a Horného Hričova a také je umístěno informační centrum pro návštěvníky obce. Výstava v podkroví skýtá informace o dějinách a životu někdejších obyvatel Buchlovic, archeologické nálezy, přehledy spolků, osobností, pamětihodností, lidové tradice, výstavou originálních krojů a dávného zařízení domácností.

V navazující části podkrovního prostoru byla otevřena v červnu 2010 Galerie na půdě, kde probíhají různé výstavy a expozice. (Městys Buchlovice, © 2012b)

Poslední je muzeum Tupeské keramiky, které se nachází, jak je vidět již podle názvu, v obci Tupesy. Toto muzeum sídlí v objektu, který dříve sloužil jako místo, kde probíhala výroba keramiky. Součástí muzea je dobová expozice, obydlí hrnčíře a vypovídá o způsobu jeho práce a životě na přelomu 19. a 20. století. Na něj navazuje objekt nové expozice zachycující historii a technologii výroby majolikové keramiky v Tupesích. Přes dvůr je umístěna současná výroba Keramiky a vzorková prodejna keramiky. Návštěvníci si mohou z návštěvy tohoto muzea odvézt vlastnoručně vyrobený hrníček či si jej koupit v prodejně keramiky. (Muzeum Tupeské keramiky, [2014])

9.5 Přírodní památky

Mikroregion skýtá svým návštěvníkům nepřeberné množství přírodních památek. Každá obec má v tomto ohledu co nabídnout. Na téma přírodních památek by se dalo hovořit dlouho dobu, tak zde zmíním jen ty nejdůležitější.

Břestecská skála je pískovcová skála, která se nachází v nadmořské výšce kolem 400 m n. m. v severozápadní části katastrálního území Břestek. Taky zde najdeme sekvoji obrovskou, ta byla vysazena asi před 170 lety pravděpodobně hrabětem Berchtoldem a je opletená pověstí, že byly vysazeny 3 sazenice sekvoje, zbylé dvě uhynuly a pouze tato přežila. (Mikroregion Buchlov, © 2014b)

Unikátní lom jaspisových porcelanitů se nachází v katastrálním území obce Medlovice, je to jedno naleziště z pouhých tří lokalit v Evropě. Místní jej nazývají jako „červenice“ kvůli svému cihlově červenému zbarvení. Vytěžený materiál byl použit na zpevnění komunikací či na výrobu dekorativních věcí. Těžba byla zastavena v 70. letech a v roce 1997 je tato oblast, která má rozsah 1,16 ha, vyhlášena chráněným územím okresu Uherské Hradiště. Lokalitu využívá Český geologický ústav pro komplexní výzkum. (Mikroregion Buchlov, © 2014e)

Zlackou studánku najdeme na území obce Salaš. Tato kamenná studánka byla vybudována roku 1862. Nachází se zde vydatný pramen vyvěrající z úbočí vrcholu Hrušová. Pramen této studánky byl objeven při pokusu najít zdroje zlata, od tohoto pochází jméno studánky. (Mikroregion Buchlov, © 2014h)

V katastru obce Staré Hutě nalezneme Buchlovský kámen a pramen Kyjovky. Buchlovský kámen leží asi 1,5 km východně od obce, je to plochý skalní útvar, který má z části zalesněný hřbet s 12 metrů vysokou izolovanou pískovcovou skálou. V blízkosti se také nachází další skalní útvar známý jako Malý Buchlovský kámen. Pramen Kyjovky se nachází na severním okraji katastru obce v nadmořské výšce 512 m. (Mikroregion Buchlov, © 2014i)

Poslední raritou jsou Stříbrnické paseky, které jsou významné území jak krajinářsky, tak i přírodovědně o rozloze 153 ha. V roce 1993 byly Stříbrnické paseky pro své unikátní hodnoty vyhlášeny přírodním parkem. Na Stříbrnických pasekách se dosud udržel charakter pasekářského osídlení. Území je velmi suché a výhřevné, s vrstvami navátých spraší a písků, což umožňuje existenci mnohých teplomilných květin a zvířat. (Mikroregion Buchlov, © 2014k)

9.6 Tradiční akce

Mezi nejdůležitější tradiční akce zde můžeme zařadit Buchlovské kulturní léto a pouť na Velehradě, která se koná od 5. do 6. července, kdy slaví svůj svátek Cyril a Metoděj.

9.6.1 Buchlovské kulturní léto

Tato akce se pravidelně koná od roku 1999. Akce probíhá od poloviny května do začátku září v areálu státního zámku Buchlovice. Koncertní vystoupení zde mají nejoblíbenější čeští muzikanti, kteří si zdejší unikátní prostředí zamilovali stejně jako posluchači. Spolu s hudební produkcí si návštěvníci Buchlovic mohou během letních měsíců vychutnat i filmové projekce, prezentované taktéž v areálu zámeckého amfiteátru. Výjimečnou událostí v rámci festivalu jsou pak vystoupení světoznámých zahraničních skupin. (Atlas Česka, © 2012b)

9.6.2 Pout' na Velehradu

Na Velehradu se koná ročně více poutí, ale nejvýznamnější je cyrilometodějská pout', která se koná každoročně 5. a 6. července, kdy Cyril s Metodějem slaví svůj svátek. Tato pout' je velmi důležitá pro věřící, proto je také velká účast na této pouti. Dne 5. července zde probíhá tzv. hlavní pout', kdy se koná mše i na nádvoří, jelikož by se tak velký počet věřících nevešel do kostelu. Dne 6. července zde probíhá tzv. malá pout'. Tuto tradiční pout' na Velehradě doprovází benefiční koncert Večer lidí dobré vůle a program pro děti i dospělé, který se koná v předvečer 4. července.

(Římskokatolická farnost a poutní místo Velehrad, © 2014a)

9.6.3 Ostatní akce

Nejčastějšími pořádanými kulturními akcemi v obcích mikroregionu jsou košty vína (např. Boršice, Břestek, Buchlovice, Salaš, Modrá), fašankové zábavy (např. Modrá, Salaš, Stříbrnice) a taneční zábavy včetně hodů. Zajímavé akce jsou pořádány také například v Břestku (vaření trnek, větrání krojů, Břestecský pinkl, apod). (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

I na zámku Buchlovice a hradu Buchlov jsou pořádány tematické akce, které často souvisí s ročním obdobím či nějakým významným datem či svátkem. Např. na hradě Buchlov se budou konat akce jako Velikonoce na hradě, Strašidelný hrad – dětský den na hradě, Hurá máme prázdniny, apod. (Státní hrad Buchlov, 2014a)

10 INFRASTRUKTURA

10.1 Občanská vybavenost

10.1.1 Školství

Tabulka 4 Vybavenost obcí mikroregionu školami

Obec	Mateřská škola	Základní škola	Střední škola
Boršice	1	1	
Břestek	1		
Buchlovice	1	1	
Hostějov			
Medlovice	1		
Modrá			
Osvětimany	1	1	
Salaš			
Staré Hutě			
Stříbrnice	1		
Stupava			
Tupesy	1	1	
Velehrad	1	1	1
Zlechov	1	1	
Celkem	9	6	1

Zdroj: Český statistický úřad, © 2014g

Ze 14 obcí má mateřskou školu 9 vesnic, což je podle mě docela pěkné číslo vzhledem k počtu obyvatel vesnic. Některé malé obce jako Hostějov, Salaš, Staré Hutě jsou odkázány na nejbližší vesnice, kde se nacházejí mateřské školy, proto rodiče musí své potomky vozit do těchto nejbližších vesnic s mateřskou školou. Základních škol je opět méně, jsou zhruba v každé druhé vesnici. Celkem je jich 6, čtyři z nich jsou devítileté základní školy,

a to základní škola v Buchlovicích, Osvětimanech, Tupesech a Velehradě. Dvě základní školy mají jen první stupeň – základní škola v Boršicích a ve Zlechově. Z těchto dvou základních škol musejí potom děti přejít buď na druhý stupeň do okolních základních škol v mikroregionu, nebo do větších měst v okrese Uherské Hradiště. I pokud děti mají jistý talent a rodiče chtějí jejich potenciál rozvíjet na speciálních školách jako sportovní školy, umělecké školy, apod. Musejí rodiče své ratolesti vozit do Uherského Hradiště, kde se nachází nejvíce těchto škol. Problém je tu taky, když jsou handicapované děti, tak jediná možnost je vozit děti do speciální školy do Uherského Hradiště. V mikroregionu je pouze jedna střední škola, a tou je gymnázium na Velehradě. Děti z mikroregionu většinou dojíždí za střední školu do Uherského Hradiště, ale pokud si vyberou i zaměření, které není v Uherském Hradišti, tak poté dojíždí za vzděláním i do Zlína, Kroměříže či do jiných měst, kde jsou posléze přes týden na internátní škole. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

10.1.2 Zdravotnické služby

Lidé bydlící v tomto mikroregionu jsou zejména odkázáni ohledně zdravotní péče na okresní město Uherské Hradiště, kde se nachází okresní nemocnice s lůžkovou i ambulantní péčí včetně specializovaných pracovišť. Komplexní služby zajišťuje již výše zmíněná nemocnice s poliklinikou. Z okresního města je také zabezpečován provoz záchranné služby. Ve spádových obcích jako jsou Buchlovice, Osvětimany a Velehrad se nacházejí zdravotní střediska, kde jsou zdravotnické služby zajišťovány především praktickými lékaři pro dětské pacienty a dospělé a také i někteří odborní lékaři zde nabízejí své služby. V těchto obcích jsou také umístěny ordinace zubních lékařů. Praktický lékař ordinuje také v obci Modrá. Ve vybraných obcích ordinují praktičtí lékaři jednou týdně (např. Stupava, Salaš) či jednou měsíčně (Staré Hutě). Obce nacházející se v severozápadní části mikroregionu více využívají zdravotní péči v Koryčanech či Kyjově díky lepší dopravní dostupnosti těchto měst. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

10.1.3 Sociální služby

V mikroregionu působí Sociální služby Uh. Hradiště, příspěvková organizace, které spravuje v okrese Uherské Hradiště 16 pobytových zařízení sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením a chronickým onemocněním nebo seniory a také oblastní charita Uherské Hradiště. (Sociální služby Uherské Hradiště, příspěvková organizace, © 2011)

V Buchlovicích se nachází domov pro seniory, domov se zvláštním režimem. V obci Břestek se nachází dům s pečovatelskou službou. Ve Velehradě se nachází 3 domovy pro osoby se zdravotním postižením. Také v obci Medlovice se nachází domov pro osoby se zdravotním postižením. V Osvětimanech se také nachází dům s pečovatelskou službou. (Sociální služby Uherské Hradiště, příspěvková organizace, © 2011)

10.1.4 Služby

Poštu je možno nalézt v centrální obci mikroregionu Buchlovice. Svou poštou se také mohou pochlubit Boršice, Medlovice, Osvětimany, Tupesy, Velehrad a Zlechov. V Buchlovicích jsou 2 bankomaty - České spořitelny a GE Money Bank. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

10.1.5 Stravovací zařízení

V každé obci je alespoň jedno stravovací zařízení, ale v některých obcích jich nalezneme hned několik jako např. v Buchlovicích, Modré, Zlechově, Velehradě. Ve Zlechově dokonce můžeme navštívit místní bowling s pizzerií. Zajisté největší výběr stravovacích zařízení je v Buchlovicích, nachází se zde kavárny, cukrárny, restaurace, pizzerie a jídelny. Ovšem nastává zde problém o víkendu či státních svátcích, jelikož restaurace v malých obcích jsou přes víkend zavřené, takže návštěvníkům tohoto mikroregionu nezbyvá nic jiného, než zajet na oběd do Buchlovic, kde je i přes víkend či státní svátek alespoň jedna restaurace vždy otevřena. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

10.1.6 Ubytovací zařízení

Rozmístění ubytovacích zařízení v mikroregionu Buchlov je velmi nerovnoměrné. Logicky v nejmenších obcích se nenachází ani jedno ubytovací zařízení, zatímco ve větších, spádových obcích je i několik ubytovacích zařízení. Tedy ubytovací zařízení nalezneme v Buchlovicích, Břestku, Modré, Osvětimanech, Stupavě a Velehradě. V Buchlovicích nalezneme hned několik ubytovacích zařízení. Skoro ve všech případech se jedná o penziony či apartmány, ovšem najdeme zde i jeden tříhvězdičkový hotel. K Buchlovicím patří i nedaleká Smraďavka, kde se nachází chatky k ubytování, penzion, lovecký zámeček či autokemp. V Břestku se nachází 2 penziony, které hlavně slouží v zimní sezoně hostům místního lyžařského areálu. V Modré je tříhvězdičkový Hotel Skanzen, který je uprostřed obce a nalezneme v něm 23 pokojů s celkovým počtem 51 lůžek. V Osvětimanech se nachází penzion Malovaný, kde mají v nabídce služeb i wellness a proto se tento pěkná penzion

těší velké oblibě a ještě zde je kemp Vlčák, který je nejvíce využíván pro účely táborů či školních výletů. Návštěvníci těchto ubytovacích zařízení v létě využijí koupaliště a v zimní sezoně lyžařský svah. Chaloupku u čtyř růžiček s kapacitou 16 lůžek nalezneme v obci Stupava, která je hlavně využívána v zimní sezoně kvůli lyžařskému svahu, který se nachází v obci. Ve Velehradu nalezneme hotel Mlýn Velehrad, který je využíván návštěvníky tohoto poutního místa a jistě je nejvíce žádán v červenci, kdy se slaví slavnosti Cyrila a Metoděje. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

10.2 Dopravní infrastruktura

10.2.1 Silniční doprava

Důležitá je zde silnice I/55, která leží na trase Olomouc - Uherské Hradiště - Břeclav - státní hranice. Dále také umožňuje přímé napojení jižním směrem na Hodonín a Břeclav (návaznost na D2, Slovenskou republiku a Rakousko), severním směrem potom na Přerov, Olomouc a Ostravu. Silnice II/432 prochází severním a západním úpatím Chřibů, spojuje centra místního významu Koryčany a Zdounky s významnějšími městy Kroměříží a Kyjovem. Komunikační spojení na jižní straně zajišťuje silnice II/422, která spojuje Uherské Hradiště. Místní komunikace jsou ve velmi špatném stavu a bylo by zapotřebí je opravit, také v okolí silnic je nedostatečné množství parkovišť a odpočívadel, která jsou navíc velmi špatně vybavena a často zdevastována. U významných turistických atraktivit chybí velkokapacitní parkoviště. Pro obyvatele bez osobních automobilů zde dopravu zajišťuje veřejná autobusová doprava, která je ve většině obcí na dobré úrovni, ovšem problémy nastávají o víkendech, kdy nasazení veřejné dopravy nedostatečné. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

10.2.2 Železniční doprava

Jelikož je terén mikroregionu velmi členitý, tak je zde železniční doprava jen okrajově. Pouze jediné vhodné místo z hlediska příjezdu po železnici do regionu se jeví Staré Město. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

10.2.3 Letecká doprava

V daném mikroregionu není nijak zastoupena letecká doprava, ale za hranicemi mikroregionu je provozována letecká doprava na letišti republikového významu v Kunovicích, a tato

letiště nabízí vyhlídkové lety nad oblastí Chřibů či nad hradem Buchlov. (Mikroregion Buchlov, © 2014j)

10.3 Technická infrastruktura

Tabulka 5 Vybavení obcí technickou infrastrukturou

Obec	Veřejný vodovod	Kanalizace	ČOV	Plynofikace
Boršice	Ano	Ano	Ano	Ano
Břestek	Ano	Ano	Ne	Ano
Buchlovice	Ano	Ano	Ano	Ano
Hostějov	Ano	Ano	Ne	Ano
Medlovice	Ano	Ano	Ne	Ano
Modrá	Ano	Ano	Ano	Ano
Osvětimany	Ano	Ano	Ano	Ano
Salaš	Ano	Ano	Ne	Ne
Staré Hutě	Ne	Ne	Ne	Ano
Stříbrnice	Ano	Ano	Ne	Ano
Stupava	Ne	Ne	Ne	Ne
Tupesy	Ano	Ano	Ne	Ano
Velehrad	Ano	Ano	Ano	Ano
Zlechov	Ano	Ano	Ne	Ano

Zdroj: Mikroregion Buchlov, © 2014j

Jak je možné vidět z tabulky, tak veřejný vodovod i kanalizace jsou samozřejmostí pro 90% obcí. Čističky odpadních vod jsou zastoupeny pouze v pěti obcích – Břestek, Buchlovice, Modrá, Osvětimany a Velehrad. Také je velký počet obcí, které byly plynofikovány s výjimkou Stupavy a Salaše. Díky možnosti topit plynem je v mikroregionu čisté ovzduší, než kdyby lidé topili tuhými palivy.

11 STRATEGICKÉ DOKUMENTY REGIONU

V oblasti strategických dokumentů sem jistě náleží strategie rozvoje Zlínského kraje, a také samostatný dokument o rozvoji mikroregionu.

Ve strategii rozvoje Zlínského kraje na období 2009-2020 je stanoveno hned několik cílů v oblasti cestovního ruchu. Chce učinit atraktivní region pro návštěvníky a to díky péči o kulturní památky, rozvíjením návazných služeb na cestovní ruch a rozvíjet dále oblasti s potenciálem cestovního ruchu. Důležitou taky shledává aktivní propagaci kraje. Dále panuje snaha o napojení silniční sítě regionu na dálniční systém ČR a SROV. Určitý potenciál pro rozvoj cestovního ruchu je zde spatřován v cykloturistice, proto dalším cílem je vyváření cyklostezek. (Zlínský kraj, [2014])

Strategický rozvojový plán mikroregionu je oproti tomu mnohem obsáhlejší a detailnější. Ve strategickém plánu rozvoje mikroregionu Buchlov je podrobná socioekonomická analýza mikroregionu, SWOT analýza a na základě SWOT analýzy je zde popsána vize mikroregionu a hlavní oblasti rozvoje mikroregionu, které jsou definovány do následujících pěti prioritních os, a to technická infrastruktura a energetika, rozvoj zemědělství a lesnictví, ochrana životního prostředí a zachování hodnot krajiny, trvale udržitelný rozvoj venkova, rozvoj řemesel, podpora a rozvoj MSP, cestovní ruch. (Mikroregion Buchlov, ©2014j)

V oblasti cestovního ruchu je zde potřeba věnovat důraz na propagaci mikroregionu a vzniku informační databáze, zkvalitnění turistických služeb – ubytování, stravování a další služby, sportovní a kulturní vyžití návštěvníků, cykloturistika a pěší turistika, rozvoj lázeňství a agroturistiky. (Mikroregion Buchlov, ©2014j)

V oblasti technické infrastruktury a energetiky se zejména jedná zlepšení o dopravní sítě a dopravní obslužnosti, zásobování pitnou vodou, komunální odpady a čističky odpadních vod, plynofikace obcí a zásobování obcí elektřinou a teplem. (Mikroregion Buchlov, ©2014j)

V oblasti zemědělství a lesnictví se věnuje problematice živočišné a rostlinné výroby, vinařství a sadům, lesnictví a myslivosti a také rybářství. (Mikroregion Buchlov, ©2014j)

V oblasti ochrany životního prostředí a zachování hodnot krajiny jsou řešeny chráněná území, půdní fondy, vodstvo a klimatické podmínky a také čistota ovzduší. (Mikroregion Buchlov, ©2014j)

V oblasti trvale udržitelného rozvoje venkova, rozvoje řemesel a podpory a rozvoje MSP se navrhuje ochrana a využití památek, rozvoj řemesel, rozvoj sídel, rozvoj kultury a obnova tradic, rozvoj služeb pro obyvatelstvo, rozvoj školství, zdravotnictví a sociální péče.

(Mikroregion Buchlov, ©2014j)

Ještě existuje dokument s názvem Záměr místní akční skupiny Buchlov, kde jsou také uvedeny prioritní osy, které jsou shodné se strategickým rozvojem mikroregionu. Ovšem v tomto záměru jsou již vyčísleny náklady na uskutečnění některých opatření v rámci jednotlivých os. ((Mikroregion Buchlov, ©2014p)

Obrázek 4 Propagační logo mikroregionu(Mikroregion Buchlov, © 2014n)

12 SWOT ANALÝZA

Silné stránky

- velké množství kulturních památek
- dobré přírodní podmínky
- klidné prostředí pro relaxaci
- dobré podmínky pro rozvoj pěší turistiky, cykloturistiky a agroturistiky
- využitelný potenciál pro zimní turistiku
- relativně dobrá dopravní dostupnost
- kvalitní cesty přivádějící turisty do regionu
- dobrá úroveň poskytovaných služeb
- dobrá image regionu
- pořádání kulturních akcí, která lákají velké množství turistů
- propagace mikroregionu na internetu, ale ne dostatečná

Slabé stránky

- potenciál cestovního ruchu nevyužit naplno, s ním je spojena nízká výtěžnost
- absence železniční dopravy na celém území mikroregionu
- nedostatečná propagace
- minimální marketingové aktivity mikroregionu
- málo rozvinutý sektor služeb, zejména v oblasti cestovního ruchu (stravování, ubytování, doprovodné služby)
- skoro žádná komunikace ze strany mikroregionu s podnikatelskou sférou a dalšími subjekty
- malé zapojení zemědělského sektoru do cestovního ruchu - minimálně rozvinutá agroturistika
- nevyhovující stav některých cest II. a III. třídy a místních komunikací, nedostatek parkovacích ploch a odpočívadel
- malé procento pobytové turistiky, velké zastoupení jednodenních výletů
- absence služeb pro cykloturisty (půjčovny a opravy kol, úschovny kol v restauracích, ubytovacích zařízení, odpočívadla, apod.)

Příležitosti

- cílená propagace mikroregionu s využitím všech dostupných mediálních prostředků
- rozvoj služeb a turistické infrastruktury
- údržba a obnova historických památek
- dobrý rozvoj regionu a stav nezaměstnanosti lákající nové obyvatele
- rozvoj moderní turistiky jako je cykloturistika, agroturistika, apod.
- vytváření místních produktů, které zvýší atraktivitu tohoto mikroregionu
- oprava místních komunikací
- využití vodních ploch pro vodní sporty jako vodní lyžování

Ohrožení

- nespolupráce mikroregionu a podnikatelů v cestovním ruchu
- konkurence sousední turistické nabídky
- nedostatečná podpora rozvoje cestovního ruchu zejména ve venkovských oblastech
- nedostatek prostředků na realizaci plánovaných akcí
- rizika kapitálové návratnosti do budování turistické infrastruktury
- lidé dávají přednost městské turistice před venkovskou turistikou
- odliv kvalifikované pracovní síly z mikroregionu

13 EKONOMICKÉ PŘÍNOSY CESTOVNÍHO RUCHU

Ekonomické přínosy cestovního ruchu pro tento konkrétní mikroregion můžeme rozdělit do tří částí, a to ekonomické přínosy plynoucí z kulturních památek, ubytovacích a stravovacích zařízení. Všechny tyto ekonomické výnosy jsou ovšem pouze orientační, jelikož ne vždy jsou k sehnání potřebné a přesné informace. Ekonomickým přínosem se rozumí rozdíl mezi ekonomickým výnosem a náklady, které jsou nezbytné pro zabezpečení chodu kulturních památek, ubytovacích a stravovacích zařízení.

Pro vyčíslení ekonomický výnosů a nákladů jsem si vybrala pouze největší a nejvíce navštěvované kulturní památky, stravovací a ubytovací zařízení. Tedy jsem si stanovila pro oblast kulturních památek 3 památky, pro oblast stravovací zařízení 10 největších a nejznámějších restaurací a pro oblast ubytovacích zařízení jsem stanovila 12 zařízení.

13.1 Odhad ekonomických výnosů

13.1.1 Odhad výnosů z kulturních památek

V tomto mikroregionu jsou největšími a nejnavštěvovanějšími kulturními cíly: hrad Buchlov, zámek Buchlovice a archoskanzen Modrá.

Tabulka 6 Návštěvnost kulturních památek mikroregionu

Památky	Návštěvnost v letech:		
	2009	2012	2013
Zámek Buchlovice	95 915	83 130	74 194
Hrad Buchlov	53 851	55 982	63 845
Archoskanzen Modrá	33 425	39 653	63 256

Zdroj: Centrála cestovního ruchu Východní Moravy, o.p.s., 2012

Jak lze vyčíst z tabulky, tak hrad Buchlov a archoskanzen Modrá se těší čím dál větší návštěvnosti, ale návštěvnost zámku Buchlovice od roku 2009 značně poklesla.

Nyní pro vyčíslení ekonomického výnosu cestovního ruchu za rok 2013 použiji údaje o počtu návštěvníků jednotlivých kulturních památek z výše uvedené tabulky a vynásobím tento počet výší průměrného vstupného jednotlivých památek. Průměrné vstupné se zde uvádí,

jelikož je zde možnost plného vstupného, což je pro dospělé osoby a sníženého vstupného, kterého především využívají studenti, děti do 15 let a důchodci.

Tabulka 7 Ekonomický výnos cestovního ruchu plynoucí z kultur. památek za rok 2013

Památky	Návštěvnost v roce 2013	Výše průměrného vstupného (v Kč)	Ekonomický výnos (v Kč)
Zámek Buchlovice	74 194	105	7 790 370
Zámek Buchlov	63 845	105	6 703 725
Archoskanzen Mod- rá	63 256	58	3 668 848
Celkem (v Kč)			18 162 943

Zdroj: Centrála cestovního ruchu Východní Moravy, o.p.s., 2012

13.1.2 Odhad výnosů z ubytovacích zařízení

Podle portálu SvětUbytování.cz je průměrná cena ubytování na jižní Moravě ve výši **500 Kč** za osobu na 1 noc. Celkový počet subjektů poskytujících ubytování na tomto portálu je 325. Ano, lze najít i takové penziony, kde nocleh činí 200 Kč na noc, ale jsou zde také několikati hvězdičkové hotely, kde noc stojí i přes 1000 Kč. Proto jsem zůstala u této průměrné ceny, kterou vygeneroval portál a rozhodla jsem se jí použít jako klíčovou k vyčíslení ekonomického výnosu cestovního ruchu, který plyne z poskytovaných ubytovacích služeb. (Svět ubytování, © 2013)

Český statistický úřad udává, že průměrný počet přenocování ve Zlínském kraji za rok 2012 bylo 3,2 dne. Jelikož tento údaj ještě nebyl zveřejněn pro rok 2013, budu vycházet z údaje, že průměrný počet přenocování jsou **3,2 dne**. (Český statistický úřad, ©2014d)

Tabulka 8 Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení ve Zlínském kraji

Rok	Hosté	Přenocování	Průměrný počet přenocování
2005	488 766	1 827 599	3,7
2006	508 557	1 872 477	3,7
2007	532 482	1 832 753	3,4
2008	497 452	1 682 314	3,4
2009	448 222	1 555 059	3,5
2010	462 676	1 568 053	3,4
2011	469 335	1 531 553	3,3
2012	483 929	1 532 347	3,2

Zdroj: Český statistický úřad, ©2014d

Jak lze vysledovat z tabulky, tak přelom byl v roce 2008 a 2009, kdy se počet hostů využívajících hromadných ubytovacích zařízení kraje snížil skoro o 85 tisíc, tento nepříznivý jev byl následkem celosvětové finanční krize, která vznikla v roce 2007, k nám dorazila až v průběhu let 2008-2009. Nyní zase můžeme vidět, že počet hostů pomaličku stabilně roste. V roce 2010 byl nárůst hostů oproti minulému roku 14 454, v roce 2011 6 659 hostů, v roce 2012 14 594 hostů. (Český statistický úřad, ©2014d)

Český statistický úřad taky zveřejňuje informace o využití pokojů a lůžek, které jsou vyjádřeny v procentech. Za rok 2012 bylo využití pokojů 34,5 % a lůžek 28,6 %. Podle tohoto ukazatele je jasně vidět, že není plně využita kapacita dostupných hromadných ubytovacích zařízení. V roce 2013 možná tento údaj stoupl o nějaké procento, ale jistě ne až na 100%, což by znamenalo, že nebyla plně využita kapacita hromadných ubytovacích zařízení. (Český statistický úřad, ©2014c)

Podle dotazníkového šetření, které uskutečnil CzechTourism vyplynulo, že za letní sezónu 2013 50 % turistů bylo pouze jednodenních, což znamená, že **druhá polovina turistů (50%)** se stala hosty hromadných ubytovacích zařízení. (CzechTourism, © 2005-2013a)
Ovšem nyní je otázka, jak dojít k přesnému číslu návštěvníků mikroregionu. Zde budu vycházet z tabulky č. 6 návštěvnosti kulturních památek mikroregionu v roce 2013. Celko-

vý počet návštěvníků je 201 295 návštěvníků. Ovšem vyskytuje se zde komplikace, že návštěvníci mohli navštívit současně všechny 3 památky. Z mého pohledu je to i velmi pravděpodobné, že když už tento mikroregion turisté navštívili, tak chtěli vidět všechny kulturní památky, co se zde vyskytují. Proto pro výpočet ekonomického výnosu udělám průměrný počet návštěvníků kulturních památek $[(63845+74194+63256)/3]$, což činí **67 099** návštěvníků.

Takže ekonomický výnos se vypočítá následně. Průměrný počet návštěvníků kulturních památek vynásobíme procentem turistů, kteří nepatří mezi jednodenní turisty a poté toto číslo vynásobíme průměrnou cenou za ubytování a také průměrným počtem přenocování.

$$\text{Ekonomický výnos} = [(67\,099 * 0,5) * 500 * 3,2] = 53\,679\,200 \text{ Kč}$$

Toto vyčíslení výnosů je pouze za účastníky cestovního ruchu, ale v ubytovacích zařízeních se mohou ubytovat nejen návštěvníci památek, ale také lidé, co jsou zde na školeních, projíždějící okolo a potřebující nocleh a také příbuzní zdejšího obyvatelstva.

Podle výzkumu Ministerstva pro místní rozvoj ČR jsou návštěvníci ubytovacích zařízení z 80 % účastníci cestovního ruchu a zbylých 20 % tvoří ostatní obyvatelstvo. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2014)

Proto je tedy nezbytné ještě vyčíslit ekonomický výnos za ostatní obyvatelstvo. Pakliže 80% tvoří pouze účastníci cestovního ruchu, toto číslo je 33 550. Z něj vypočítáme zbylých 20 % návštěvníků ubytovacích zařízení.

$$20 \% \text{ návštěvníků ubytovacích zařízení} = [(33\,550/80) * 20] = 8\,388 \text{ návštěvníků}$$

Nyní vypočteme za tyto návštěvníky ekonomický výnos. Budeme vycházet z předcházejících informací, a to že průměrná cena ubytování je 500Kč/osobu a taky že délka pobytu je 3,2 dne.

$$\text{Zbýlý ekonomický výnos} = [(8\,388 * 500) * 3,2] = 13\,420\,800 \text{ Kč}$$

Celkový ekonomický výnos za všechny návštěvníky ubytovacích zařízení vypočteme tedy tak, že sečteme ekonomický výnos pouze za účastníky cestovního ruchu a výnos za ostatní návštěvníky.

$$\text{Celkový ekonomický výnos} = 53\,679\,200 + 13\,420\,800 = \mathbf{67\,100\,000 \text{ Kč}}$$

13.1.3 Odhad výnosů ze stravovacích zařízení

Podle studie Monitoring návštěvníků v turistickém regionu Jižní Morava vyplývá, že **47%** všech oslovených turistů se v restauracích stravuje téměř vždy. Takže můj výpočet se bude opírat o tuto studii. (CzechTourism, © 2005-2013b)

Na serveru Luchtime.cz se uvádí, že průměrná cena obědu nabízeného v poledním menu je 65,91 Kč za rok 2013. (Palouš, 2013)

Jenže kolikrát v obědu není započítán ani nápoj. A také jistě ne všichni návštěvníci si vybírají obědy pouze z poledního menu, ale mohou si taky objednat jídlo z celkového menu a tu si značně připlatí.

Tento ekonomický výnos se vyčísluje ze všech uvedených nejhůře, jelikož někteří turisté si objednají z poledního zvýhodněného menu či někteří zase dražší jídlo z jídelníčku, ovšem někteří si objednají i nápoj a někteří ne. Proto je průměrná částka za oběd velmi těžko vykalkulovatelná. Ovšem podle mých osobních zkušeností a vlastního uvážení je průměrná částka za oběd **150 Kč** na osobu.

Když tedy vezmeme v úvahu návštěvníky nejnavštěvovanějších kulturních památek (zámek Buchlovice, hrad Buchlov a archoskanzen Modrá) za rok 2013 činí 201 295 návštěvníků, ovšem i zde je komplikace, že návštěvníci mohli navštívit současně všechny 3 památky. Proto použiji ten samý výpočet jako u ubytovacích zařízení. Průměrný počet návštěvníků kulturních památek $[(63845+74194+63256)/3]$, což činí **67 099** návštěvníků.

Nyní tedy můžeme vypočítat pravděpodobný ekonomický výnos plynoucí ze stravovacích zařízení. Bude to průměrný počet návštěvníků vynásobený procentem, kolik strávníků se vždy stravuje ve stravovacích zařízeních, a toto číslo poté vynásobeno průměrnou cenou obědu na jednu osobu.

Ekonomický výnos = $[(67\ 099 * 0,47) * 150] = 4\ 730\ 480$ Kč

Ovšem v tomto výnosu jsou zahrnuty pouze výnosy za obědy uskutečněné účastníky cestovního ruchu z restaurací.

Pro vyčíslení celkového ekonomického výnosu ze stravovacích zařízení je nutno ještě vyčíslit i zbylý výnos za ostatní návštěvníky těchto stravovacích zařízení.

Tabulka 9 Údaje o návštěvnických stravovacích zařízeních

	Restaurace 1	Restaurace 2
Denní počet návštěvníků	90	110
Průměrná tržba na 1 zákazníka (v Kč)	150	170
Počet dnů otevření v roce	320	320
Roční tržby (v Kč)	4 320 000	5 984 000

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Gastro profesor, © 2007-2009

Informace ohledně denního počtu návštěvníků jsem si určila sama podle informací podobných zařízení, průměrnou tržbu na zákazníka jsem odvodila z cen jídelního lístku, počet dnů otevření v roce jsem také odvodila z informací týkajících se podobných zařízení.

V tabulce jsem udělala informace o dvou restauracích, abych mohla říci, že vypočítaný výnos na jednu restauraci je průměrný.

Průměrný výnos na 1 stravovací zařízení $= [(4\,320\,000 + 5\,984\,000)/2] = 5\,152\,000$ Kč

Prům. výnos za všechny sledované stravovací zařízení $= (5\,152\,000 * 10) = 51\,520\,000$ Kč

Pro stanovení celkového výnosu za stravovací zařízení musíme sečíst výnos za účastníky cestovního ruchu a výnos za ostatní návštěvníky těchto stravovacích zařízení.

Celkový ekonomický výnos $= 51\,520\,000 + 4\,730\,480 = \mathbf{56\,250\,480}$ Kč

Nejsou zde zahrnuty bufety, kavárny, cukrárny, kde si jednodenní návštěvníci zakoupí např. pití, svačiny, kávy, zákusky, apod.

13.2 Odhad nákladů

13.2.1 Odhad přímých provozních nákladů

Pro odhad přímých provozních nákladů jsem vzala z každé kategorie dva subjekty, které patří mezi průměrné subjekty své kategorie a určila jsem odhad nákladů za každý subjekt ve své kategorii. Vyšly mi dva výsledky nákladů, vzala jsem je a podělila jsem je dvěma, abych dostala průměrné náklady na jeden subjekt v každé kategorii. Poté abych vyčíslila celkové přímé provozní náklady na danou kategorii, tak jsem vynásobila náklady na jeden subjekt počtem subjektů v dané kategorii.

13.2.1.1 Odhad přímých provozních nákladů za kulturní památky

Tabulka 10 Odhad přímých provozních nákladů za kulturní památky

	Památka 1	Památka 2
Počet zaměstnanců	5	6
Mzdové náklady (v Kč)	1 138 946	1 400 375
Náklady na energii a služby (v Kč)	835 000	940 000
Náklady celkem (v Kč)	1 973 946	2 340 375

Zdroj: vlastní zpracování

Průměrný roční přímý provozní náklad na jednu památku = $[(1\,973\,946 + 2\,340\,375)/2] = 2\,157\,161$ Kč

Celkové přímé provozní náklady za kulturní památky = $2\,157\,161 * 3 = 6\,471\,483$ Kč

Stručné vysvětlení:**Památka 1**

Počet zaměstnanců 5, z toho jsou 3 průvodci, 1 údržbář a 1 zahradník. Průměrné hrubé mzdy těchto povolání: průvodce 24 387 Kč, údržbář 17 779 Kč a zahradník 15 305 Kč.

Odtud jsou vyčísleny mzdové náklady. (Číselník Artega © 2009-2013)

Náklady na energii byly 55 000 Kč měsíčně a zbylý náklad v částce 175 000 Kč byl použit na potřebné položky, jako jsou mycí prostředky, opravy sekaček a strojů, apod.

Památka 2

Zde je o 1 zaměstnance více, a tímto zaměstnancem je průvodce. Zde byly vyčísleny měsíční náklady na energii 60 tisíc a zbylá částka 220 000 Kč složila k pokrytí běžných výdajů.

13.2.1.2 Odhad přímých provozních nákladů za ubytovací zařízení

Tabulka 11 Odhad přímých provozních nákladů za ubytovací zařízení

	Ubytovací zařízení 1	Ubytovací zařízení 2
Počet zaměstnanců	3	4
Mzdové náklady (v Kč)	759 169	952 644
Náklady na energii a služby, materiál (v Kč)	900 000	1 170 000
Náklady celkem (v Kč)	1 659 169	2 122 644

Zdroj: vlastní zpracování

Průměrný roční přímý provozní náklad na 1 ubytov. zařízení = $[(1\,659\,169 + 2\,122\,644)/2]$
 = 1 890 907 Kč

Celkové přímé provozní náklady za ubytovací zařízení = $1\,890\,907 \cdot 12 = \mathbf{22\,690\,884\,Kč}$

Stručné vysvětlení:

Ubytovací zařízení 1

Zde jsou 3 zaměstnanci – 1 uklízečka a 2 recepční. Průměrné hrubé mzdy těchto povolání jsou: uklízečka – 12 032 Kč a recepční 17 590 Kč. (Číselník Artega © 2009-2013)

Průměrné měsíční náklady na energii byly 40 000 Kč, poté na služby čistíren a opravářské služby byla měsíčně věnována částka 20 000 Kč a zbylá částka ve výši 180 000 Kč byla použita na nákup nových prostěradel, povlečení, ručníků či hygienických potřeb.

Ubytovací zařízení 2

Zde je o 1 zaměstnanec více – 1 uklízečka. Průměrné měsíční náklady na energii byly 60 000 Kč, na služby čistíren a opraváři byla vyčleněna měsíčně částka 25 000 Kč a zbylých 150 000 Kč bylo použito na nutné nákupy nových povlečení a prostěradel, atd.

13.2.1.3 Odhad přímých provozních nákladů za stravovací zařízení

Tabulka 12 Odhad přímých provozních nákladů za stravovací zařízení

	Stravovací zařízení 1	Stravovací zařízení 2
Počet zaměstnanců	4	5
Mzdové náklady (v Kč)	807 715	1 002 781
Náklady na energii, služby a suroviny (v Kč)	1 550 000	2 100 000
Celkové náklady (v Kč)	2 357 715	3 102 781

Zdroj: vlastní zpracování

Průměrný roční přímý provozní náklad na 1 ubyt. zařízení = $[(2\,357\,715 + 3\,102\,781)/2] = 2\,730\,248$ Kč

Celkové přímé provozní náklady za stravovací zařízení = $2\,730\,248 \cdot 10 = 27\,302\,480$ Kč

Stručné vysvětlení:

Stravovací zařízení 1

Zde jsou 4 zaměstnanci – 1 kuchař, 2 servírky a 1 uklízečka. Průměrné hrubé měsíční mzdy těchto povolání: kuchař 14 209 Kč, servírka 11 995 Kč a uklízečka 12 032 Kč. (Číselník Artega © 2009-2013)

Měsíční náklady na energii byly 30 000 Kč, náklady na suroviny činily měsíčně 90 000 Kč a zbylých 110 000 Kč bylo utraceno za mycí prostředky či koupi nového vybavení.

Stravovací zařízení 2

Zde je o jednoho pracovníka navíc, a to o pomocnou sílu v kuchyni. Průměrná hrubá měsíční mzda tohoto povolání je 12 131 Kč. (Číselník Artega © 2009-2013)

Měsíční náklady na energie činily 40 000 Kč. Náklady na suroviny byly 115 000 Kč měsíčně. Zbylých 240 000 Kč bylo utraceno za mycí prostředky, koupi nového vybavení či opravářské služby.

13.2.1.4 Celkové přímé provozní náklady

Celkové přímé provozní náklady = 6 471 483 + 22 690 884 + 27 302 480 = **56 464 847 Kč**

13.2.2 Odhad ostatních nákladů

Jak jistě víme, tak s provozem zařízení také souvisí náklady, jako jsou odpisy, nájemné, daň z nemovitosti, pojištění nemovitosti a vybavení a různá připojištění.

Tyto náklady se velmi těžce vyčíslují na jednotlivé subjekty, jelikož nevím jejich přibližné hodnoty, podle kterých se vypočítá pojištění, poté nevím, kolik jich sídlí ve vlastních prostorech či je pro v pronájmu. Proto jsem se rozhodla vyčíslit tyto náklady pomocí paušálu.

Paušál jsem stanovila podle počtu subjektů v jednotlivých kategoriích, teda paušál pro kulturní památky je 12 %, pro ubytovací zařízení je 48 % a pro stravovací zařízení 40 %.

Tyto ostatní náklady vypočteme tak, že celkové přímé provozní náklady vynásobíme stanoveným procentem paušálu.

Ostatní náklady za kulturní památky = $0,12 * 56\,464\,847 = 6\,775\,781$ Kč

Ostatní náklady za ubytovací zařízení = $0,48 * 56\,464\,847 = 27\,103\,127$ Kč

Ostatní náklady za stravovací zařízení = $0,4 * 56\,464\,847 = 22\,585\,939$ Kč

13.2.3 Odhad celkových nákladů

Celkové náklady za kulturní památky = 6 471 483 + 6 775 781 = **13 247 264 Kč**

Celkové náklady za ubytovací zařízení = 22 690 884 + 27 103 127 = **49 793 607 Kč**

Celkové náklady za stravovací zařízení = 27 302 480 + 22 585 939 = **49 888 419 Kč**

13.3 Odhad ekonomického přínosu

Ekonomický přínos za kulturní památky = 18 162 943 - 13 247 264 = **4 915 579 Kč**

Ekonomický přínos za ubytovací zařízení = 67 100 000 - 49 793 607 = **17 306 393 Kč**

Ekonomický přínos za stravovací zařízení = 56 250 480 - 49 888 419 = **6 362 061 Kč**

Podle mého výpočtu je přibližný ekonomický přínos cestovního ruchu za rok 2013 **28 584 033 Kč** pro rozvoj mikroregionu Buchlov.

14 SITUACE CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU

14.1 Zhodnocení současné situace cestovního ruchu

Současný stav cestovního ruchu v mikroregionu Buchlov je na dobré úrovni. Mikroregion se těší slušné návštěvnosti, ale jistě není plně využit potenciál cestovního ruchu. Jak lze vidět z tabulky č. 6 návštěvnosti kulturních památek, je zde možnost zvýšit návštěvnost kulturních památek a také podle počtu návštěvníků hromadných ubytovacích zařízení, kde nebyla plně využita kapacita těchto ubytovacích zařízení.

14.2 Návrhy na zlepšení situace cestovního ruchu

Jsou zde dvě východiska, jak plně využít potenciál cestovního ruchu tohoto mikroregionu, a tím zvýšit návštěvnost kulturních památek a také hromadných ubytovacích zařízení. Prvním východiskem je dostatečná propagace mikroregionu nebo jednotlivých kulturních památek a druhým je zajištění komplexního balíčku služeb pro návštěvníky tohoto mikroregionu. V této kapitole jsou návrhy popsány obecně a v následující kapitole jsou tyto návrhy popsány detailněji v rámci projektové části, kde je vyčíslená i předběžná kalkulace nákladů.

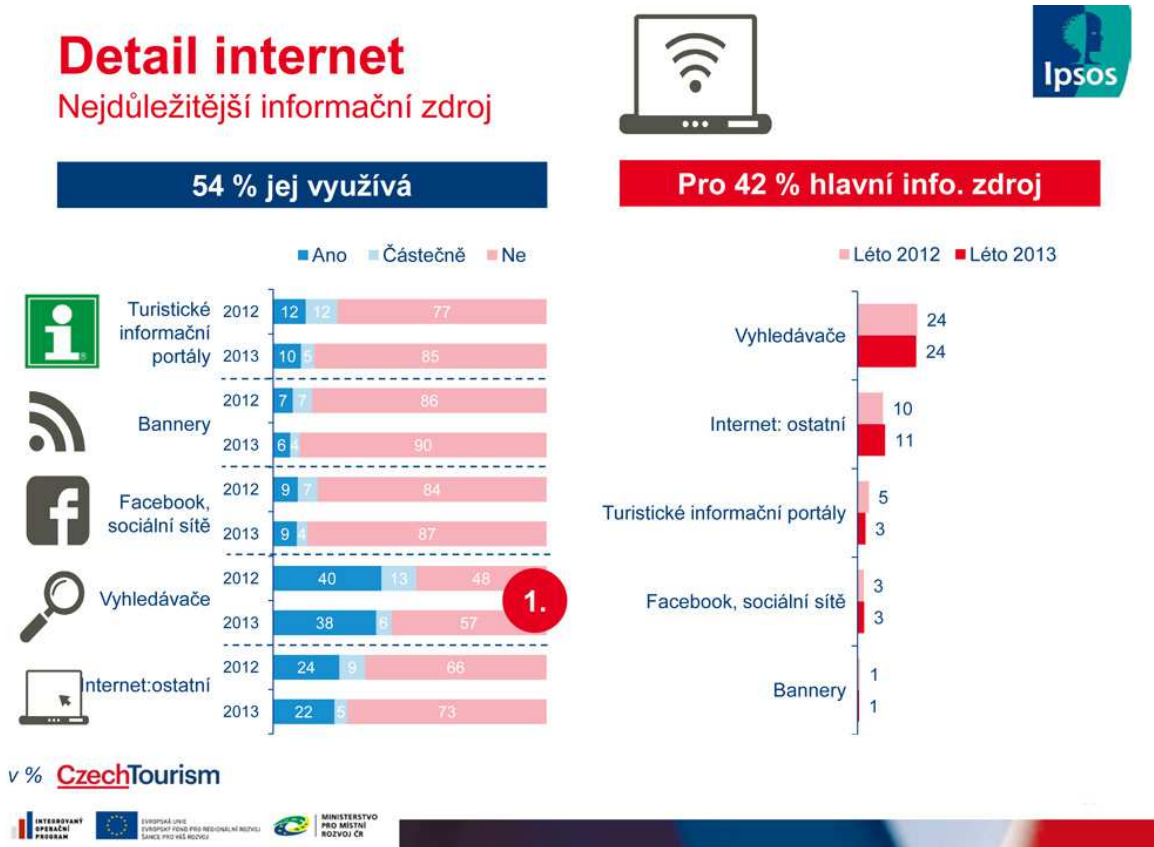
14.2.1 Propagace mikroregionu

Propagace mikroregionu je velmi důležitou strategií mikroregionu pro přilákání návštěvníků pro návštěvu tohoto mikroregionu. Podle průzkumu CzechTourismu má největší vliv na rozhodování o cíli cesty venkovní reklama (25 %) a reklama na internetu (17 %), zbytek patří reklamě v tisku, rozhlasu a televizi. Poněkud překvapivým zjištěním je, že 56 % lidí nezaznamenalo žádný typ reklamy a na výlet se tudíž vydali spontánně a sami od sebe. Dobrá zkušenost turistů s místem návštěvy, kterou mají z minulosti či jako doporučení od známých, je hlavním impulsem pro návštěvu tohoto místa. (CzechTourism, ©2005-2013a)

Proto by zde připadalo v úvahu rozšíření, a pokud ještě není tato možnost využita, tak tedy vytvoření reklamy na internetových stránkách a také v tisku. Je zde důležitý dobrý nápad na vzhled reklamy, design či motto. Také by možná nebyla k zahoezení reklama na billboardech stojící u cesty, jelikož kolem nich denně projedou tisíce aut a mohou řidiče upoutat a ti se rozhodnou, že je navštíví.

Pro lepší pochopení, jakým způsobem vyhledávají turisté informace přes internet, poslouží obrázek, který je níže. Podle něj se mohou řídit lidé, co budou rozhodovat o umístění

reklamy pro vhodnou propagaci této lokality, aby byla reklama účinná a dosáhla svého cíle, a to zvýšení návštěvnosti mikroregionu.

Obrázek 5 Způsob jakým turisté vyhledávají informace přes internet

Zdroj: CzechTourism, ©2005-2013a

14.2.2 Komplexní balíček služeb

Zde je v prvním případě důležité zajistit, aby spolu komunikovaly provozní kulturních památek, ubytovacích a stravovacích zařízení. Tyto tři subjekty by se měli domluvit na vzájemné spolupráci, která by jim měla přinést vyšší zisky, proto je důležité, aby k sobě byli féroví a nezatajovali si informace.

Hlavním smyslem tohoto návrhu je sestavit komplexní balíček služeb, které budou zahrnovat ubytování, jídlo a vstupy na kulturní památky. Může se jednat pouze o 2 subjekty místo výše zmiňovaných tří, ale to je pouze v případě, že ubytovací zařízení je zároveň i stravovacím zařízením. Hlavním zvýhodněním by byly zlevněné vstupy (např. vy výši 10% z ceny vstupného) na kulturní památky, zlevněné ceny poskytovaných služeb ubytovacími

zařízení, apod. Na všech podrobnostech se musejí subjekty dopředu dohodnout, aby místo zvýšení zisků neprodělaly.

Hlavním cílem je přilákání většího počtu turistů, kteří by v tomto mikroregionu strávili několik dnů. Tyto komplexní balíčky by měli být pro turisty atraktivní z toho hlediska výhodnějších vstupů či zvýhodněných cen služeb, které poskytují ubytovací zařízení či poskytnutí zdarma těchto služeb v omezeném množství. A také by poskytl turistům časovou úsporu, jelikož by na recepci ubytovacích zařízení mohli vyzvednout tyto vstupenky či zakoupit vstupenky nad rámec stanovených zlevněných vstupů.

Nejlepší realizace tohoto návrhu by bylo zakoupení vouchery v určité hodnotě přes slevové portály.

14.2.3 Výsledek realizace těchto dvou návrhů

Jestliže by se díky těmto dvou návrhům zvýšila návštěvnost kulturních památek a stravovacích a ubytovacích zařízení, tak by to přineslo vyšší zisky, a tím by stravovací a ubytovací zařízení i kulturní památky vytvořili pracovní místa, jelikož by měli nedostatek personálu, který by se staral o zvýšený počet návštěvníků a také jistě by mohli ze zvýšeného zisku zvelebovat prostory kulturních památek, vybavení ubytovacích a stravovacích zařízení či zvýšit svou propagaci.

15 NÁVRH PROJEKTŮ

15.1 Propagace mikroregionu na internetu, billboardech a plakátech

Současný stav:

- nedostatečná propagace na internetu
- propagace pouze na internetových stránkách mikroregionu či obcí patřících do tohoto mikroregionu

Návrh:

Designéři by se měli zaměřit na vzhled reklamy a také zvolit slogan/motto, které upoutá pozornost návštěvníků. Také je zde vhodné se zamyslet na umístění reklamy, aby měla potřebný účinek. Podle průzkumu, který je zmíněn výše, je potřeba zlepšit inzerci na internetu, nejlepším umístěným pro reklamu mikroregionu budou vyhledávače, ostatní webové stránky, turistické informační portály a také nesmíme zapomenout na venkovní reklamu, a ta bude mít podobu billboardů a plakátů. Propagace mikroregionu může mít dvojí podobu, buď propagace mikroregionu jako celku či významné kulturní památky na nalákání návštěvníků.

Přibližná kalkulace nákladů:

- design reklamy 3 000 Kč
- umístění reklamy na internetu 25 000 Kč
- tisk plakátů 10 000 Kč
- plocha umístění plakátů 15 000 Kč
- pronájem billboardů (3 billboardy u hlavní cesty) 108 000 Kč

Celkové náklady: 161 000 Kč

Zdroj financování:

- z rozpočtu mikroregionu Buchlov
- spolufinancování z ROP Střední Morava
- příspěvek místních kulturních památek

Výsledky projektu:

- zvýšení návštěvnosti kulturních památek mikroregionu
- zvýšení konkurenceschopnosti mikroregionu

15.2 Komplexní balíček služeb v podobě voucheru na slevových portálech

Současný stav:

- mikroregion zatím nenabízí takovýto voucher

Návrh:

Vytvoření voucheru komplexního balíčku služeb za cílem zvýšení návštěvnosti kulturních památek a zvýšení využití hromadných ubytovacích zařízení je velmi důležitým marketingovým nástrojem v dnešní době, jelikož mnozí lidé v dnešní době slyší na slevy a hodně využívají zakoupených voucherů na slevových portálech. Důležitý je obsah voucheru, kde musí být popsáno, co vše je v jeho ceně zahrnuto (např. 5 dnů v ubytovacím zařízení, 1 volný vstup do vířivky, neomezený vstup do fitness, 10% sleva na vstupenky kulturních památek, či sleva 25% na další služby ubytovacího zařízení) a také termín platnosti. Také je zde nezbytné, aby všechny hotely nabízející k zakoupení vouchery měli k dispozici internet a potřebné technické vybavení, aby mohli komunikovat se svými klienty. Jelikož si daný voucher zakoupíte na slevovém portálu a po jeho zaplacení vám dojde většinou na e-mail voucher v elektronické podobě a vy poté zavoláte do vámi vybraného ubytovacího zařízení a prokážete se voucherem, který ubytovacímu zařízení pošlete e-mailem nebo jej v tištěné podobě předložíte při příjezdu. Je nutno si rezervovat termín do splatnosti voucheru, po jeho splatnosti už je pozdě. Většina ubytovacích zařízení by měla mít pro své hosty na recepci i vstupenky k prodeji.

Přibližná kalkulace nákladů:

- umístění voucheru na slevový portál 5 000 Kč
- potřebné technické vybavení ke komunikaci 50 000 Kč

Celkové náklady: 55 000 Kč

Zdroj financování:

- z rozpočtu kulturních památek
- z rozpočtu ubytovacích zařízení

Výsledky projektu:

- větší využití ubytovacích zařízení mikroregionu
- zvýšení návštěvnosti kulturních památek mikroregionu
- časová úspora návštěvníků

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce je rozdělena do dvou částí: části teoretické a praktické.

V teoretické části jsem se věnovala vysvětlení pojmu cestovního ruchu a jeho charakteristice. Poté jsem zde uvedla klíčové pojmy, které jsou stěžejní pro oblast cestovního ruchu. Další kapitola je věnována vývoji cestovního ruchu, který se člení do čtyř období, a to prvopočátky cestovního ruchu, moderní cestovní ruch, novodobý cestovní ruch a následuje současný cestovní ruch v České republice. Následně je zde uvedeno dělení cestovního ruchu na typy a druhy cestovního ruchu a jejich podrobné členění. Teoretická část je ukončena činiteli, kteří ovlivňují cestovní ruch. Těmito činiteli jsou selektivní faktory, lokalizační a realizační podmínky, rajonizace.

V praktické části jsem zhotovila socioekonomickou analýzu daného území, která mi pomohla utřídit myšlenky a upamatování všech významných památek, míst, zajímavostí i problémů, jež jsou nedílnou součástí mikroregionu. Při zpracování socioekonomické analýzy jsem nahlédla do strategických dokumentů kraje a také do strategického dokumentu mikroregionu Buchlov. Využila jsem je pro sepsání pozitivních a negativních bodů regionu v oblasti cestovního ruchu. Na základě zkušeností, znalosti regionu a zhotovení dílčích částí socioekonomické analýzy jsem zpracovala SWOT analýzu, kde jsem se snažila postihnout významné silné a slabé stránky regionu, ohrožení mikroregionu a příležitosti pro rozvoj regionu.

Následně je zde vyčíslen hrubý odhad ekonomické přínosu cestovního ruchu v oblasti stravovacích a ubytovacích zařízení a také kulturních památek. Pro toto vyčíslení jsem využila údaje z Českého statistického úřadu, různé dotazníkové šetření a studie CzechTourismu. Uvádím zde zhodnocení současné situace cestovního ruchu a návrhy na zlepšení cestovního ruchu v mikroregionu, které představují projektovou část mé bakalářské práce. Jako první mám tyto návrhy popsány obecně a nakonec zde mám uvedeno několik nápadů, které by mohly vést ke zvýšení cestovního ruchu v mikroregionu. Jsou zde orientačně vyčísleny předběžné náklady na realizaci těchto projektů a návrhy na zdroje financování.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ATLAS ČESKA. Archoskanzen Modrá u Velehradu. *Atlasceska.cz* [online]. © 2012a [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.atlasceska.cz/zlinsky-kraj/archeoskanzen-modra-u-velehradu/>

ATLAS ČESKA. Buchlovské hudební léto. *Atlasceska.cz* [online]. © 2012b [cit. 2014-04-11]. Dostupné z <http://www.kalendarakci.atlasceska.cz/buchlovske-hudebni-leto/>

CENTRÁLA CESTOVNÍHO RUCHU VÝCHODNÍ MORAVY, O.P.S. Návštěvnost vybraných tufitických cílů v roce 2013. *Ccrvm.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://www.ccrvm.cz/kategorie/zpravy-z-centraly-cestovniho-ruchu-vychodni-moravy-ccrvm/>

CZECH TOURISM. Dotazníkové šetření – Jaká byla hlavní turistická sezona 2013. *Czech-tourism.cz* [online]. © 2005-2013a [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/marketingove-aktivity/evropske-projekty/iop-marketingovy-mix-na-podporu-domaciho-cestovni/newsletter-pro-provozovatele/newsletter-c-3/jaka-byla-hlavni-turisticka-sezona-2013/?feed=CzechTourism-cz>

CZECH TOURISM. Databáze výzkumů a analýz agentury *CzechTourism*. *Vyskumy.czechtourism.cz* [online]. © 2005-2013b [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: http://vyskumy.czechtourism.cz/download.php?type=analyzy&file=0229_.pdf

CZECH TOURISM. Charakteristika a význam cestovního ruchu. *Old.czechtourism.cz* [online]. © 2005-2013c [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Veřejná databáze ČSÚ - Časová řada vybraných ukazatelů za okres Uherské Hradiště. *Vdb.czso.cz* [online]. © 2014a [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/casova_rada_vybranych_ukazatelu_okresu_uherske_hradiste

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Veřejná databáze ČSÚ – Databáze demografických údajů za obce ČR – okres Uherské Hradiště. *Vdb.czso.cz* [online]. © 2014b [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/obce_d/

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Veřejná databáze ČSÚ - Kapacita a návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v kraji. *Vdb.czso.cz* [online]. © 2014c [cit. 2014-03-21]. Dostupné z:

http://www.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/kapacita_a_navstevnost_hromadnych_ubytovacich_za_rizeni_v_kraji_

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Veřejná databáze ČSÚ – Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení podle zemí. *Vdb.czso.cz* [online]. © 2014d [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?childsel0=2&cislotab=CRU0030UU_KR&kapitola_id=654&voa=tabulka&go_zobraz=1&aktualizuj=Aktualizovat&childsel0=2&cas_2_35=2012&pro_1_37=CZ072

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Veřejná databáze ČSÚ - Registrovaná nezaměstnanost od roku 1993 pro ČR. *Vdb.czso.cz* [online]. © 2014e [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=PRA1020CU&&kapitola_id=3

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Veřejná databáze ČSÚ - Stav obyvatel ve vybraném území. *Vdb.czso.cz* [online]. © 2014f [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?childsel0=5&cislotab=DEM1030CU&kapitola_id=368&voa=tabulka&go_zobraz=1&aktualizuj=Aktualizovat&childsel0=5&pro_4_41=592064

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Veřejná databáze ČSÚ – Školy podle typů v jednotlivých obcích. *Vdb.czso.cz* [online]. © 2014g [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?childsel0=5&cislotab=VZD4010UC&kapitola_id=17&voa=tabulka&go_zobraz=1&aktualizuj=Aktualizovat&childsel0=5&pro_4_50=592064

ČÍSELNÍK ARTEGA. Průměrné mzdy podle profese. *Ciselnik.artega.cz* [online]. © 2009-2013 [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: http://ciselnik.artega.cz/prumerne_mzdy_podle_profese.php

GASTRO PROFESOR. Hodnota restaurace. *Gastroprofesor.cz* [online]. © 2007-2009 [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.gastroprofesor.cz/clanek/hodnota-restaurace>

GOELDNER, Charles R a J RITCHIE, 2009. *Tourism: principles, practices, philosophies*. 9 ed. Hoboken. N.J.: John Wiley. 624 s. ISBN 9780470084595.

HESKOVÁ, Marie, 2011. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna. 216 s. ISBN 978-80-7373-107-6.

HESKOVÁ, Marie, 2006. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna. 223 s. ISBN 80-7168-948-3.

HRALA, Václav, 2001. *Geografie cestovního ruchu*. 4., upr. vyd. Praha: Idea servis. 173 s.

ISBN 80-85970-43-0.

KIRÁĽOVÁ, Alžbeta, 2003. *Marketing: destinace cestovního ruchu*. Vyd. 1. Praha: Ekopress. 173 s. ISBN 80-86119-56-4.

MALÁ, Vlasta, 2002. *Základy cestovního ruchu*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica. 98 s. ISBN 8024504391.

MĚSTO KORYČANY. Hrad Cimburk. *Korycany.cz* [online]. © 2007 [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.korycany.cz/hrad-cimburk/d-1073/p1=54>

MĚSTYS BUCHLOVICE. Kaple sv. Barbory. *Buchlovice.cz* [online]. © 2012a [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlovice.cz/cz/kaple-sv.barbory>

MĚSTYS BUCHLOVICE. Muzeum podhradí. *Buchlovice.cz* [online]. © 2012b [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlovice.cz/cz/muzeum-podhradi>

MIKROREGION BUCHLOV. Boršice. *Buchlov.cz* [online]. © 2014a [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlov.cz/borsice/>

MIKROREGION BUCHLOV. Břestek. *Buchlov.cz* [online]. © 2014b [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlov.cz/brestek/>

MIKROREGION BUCHLOV. Buchlovice. *Buchlov.cz* [online]. © 2014c [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlov.cz/buchlovice/>

MIKROREGION BUCHLOV. Hostějov. *Buchlov.cz* [online]. © 2014d [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlov.cz/hostejov/>

MIKROREGION BUCHLOV. Medlovice. *Buchlov.cz* [online]. © 2014e [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlov.cz/medlovice/>

MIKROREGION BUCHLOV. Modrá. *Buchlov.cz* [online]. © 2014f [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlov.cz/modra/>

MIKROREGION BUCHLOV. Osvětimany. *Buchlov.cz* [online]. © 2014g [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlov.cz/osvetimany/>

MIKROREGION BUCHLOV. Salaš. *Buchlov.cz* [online]. © 2014h [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlov.cz/salas/>

MIKROREGION BUCHLOV. Staré Hutě. *Buchlov.cz* [online]. © 2014i [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlov.cz/stare-hute/>

MIKROREGION BUCHLOV. Strategie rozvoje mikroregionu Buchlov. *Buchlov.cz* [online]. © 2014j [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlov.cz/archiv-dokumentu/dokumenty-2005/>

MIKROREGION BUCHLOV. Stříbrnice. *Buchlov.cz* [online]. © 2014k [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlov.cz/stribrnice/>

MIKROREGION BUCHLOV. Stupava. *Buchlov.cz* [online]. © 2014l [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlov.cz/stupava/>

MIKROREGION BUCHLOV. Tupesy. *Buchlov.cz* [online]. © 2014m [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlov.cz/tupesy/>

MIKROREGION BUCHLOV. Úvod. *Buchlov.cz* [online]. © 2014n [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlov.cz/uvod/>

MIKROREGION BUCHLOV. Velehrad. *Buchlov.cz* [online]. © 2014o [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlov.cz/velehrad/>

MIKROREGION BUCHLOV. Záměr místní akční skupiny mikroregionu Buchlov. *Buchlov.cz* [online]. © 2014p [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlov.cz/archiv-dokumentu/dokumenty-2006/>

MIKROREGION BUCHLOV. Zlechov. *Buchlov.cz* [online]. © 2014q [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.buchlov.cz/zlechov/>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Výzkum cestovního ruchu. *Mmr.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/12f7936a-6de0-4ee5-b2d9-8f24d96ada4d/Prijezdovy-cestovni-ruch-CR-za-rok-2012.pdf>

MUZEUM TUPESKÉ KERAMIKY. Muzeum keramiky. *Muzeumkeramiky.cz* [online]. [2014]. [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.muzeumkeramiky.cz/>

PALOUŠ, ONDŘEJ, 2013. Čechám k zaplacení oběda stravenka nestačí, průměrně si připlatí 25 korun. In: *Blog lunch time* [online]. Praha, 17. 10. 2013 [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://blog.lunchtime.cz/cechum-k-zaplaceni-obeda-stravenka-nestaci-prumerne-si-priplati-25-korun>

PETRŮ, Zdenka, 2007. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 2., upr. vyd. Praha: Idea servis. 124 s. ISBN 978-80-85970-55-5.

REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS. Mikroregion Buchlov, svazek obcí pro rozvoj cestovního ruchu. *Risy.cz* [online]. © 2012-2014 [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/mikroregiony?navez=mikroregion+Buchlov&ucel=&uroven=&krajNuts=&okresNuts=&orpKod=&obecNavez=&obecNavezHidden=>

RYGLOVÁ, Kateřina, 2009. *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*. Vyd. 3., rozš. Ostrava: Key Publishing. 187 s. ISBN 978-80-7418-028-6.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ, 2011. *Cestovní ruch podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada. 213 s. ISBN 978-80-247-4039-3.

ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST A POUTNÍ MÍSTO VELEHRAD. Poutě na Velehradě. *Farnostvelehrad.cz* [online]. © 2014a [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.farnostvelehrad.cz/dokument/Poute-na-Velehrade-43/>

ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST A POUTNÍ MÍSTO VELEHRAD. Průvodce bazilikou. *Farnostvelehrad.cz* [online]. © 2014b [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.farnostvelehrad.cz/dokument/Pruvodce-po-bazilice-49/>

SOCIÁLNÍ SLUŽBY UHERSKÉ HRADIŠTĚ, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE. O organizaci. *Ouss-uh.cz* [online]. © 2011 [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.ouss-uh.cz/organizace>

STÁTNÍ HRAD BUCHLOV. Kulturní akce. *Hrad-buchlov.cz* [online]. 2014a [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.hrad-buchlov.cz/kulturni-akce-1/>

STÁTNÍ HRAD BUCHLOV. Úvod. *Hrad-buchlov.cz* [online]. 2014b [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.hrad-buchlov.cz/uvod-1/>

SVĚT UBYTOVÁNÍ. Levné ubytování Jižní Morava. *Svetubytovani.cz* [online]. © 2013 [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://svetubytovani.cz/jizni-morava>

UHERSKÉ HRADIŠTĚ. Hospodářství. *Město-uh.cz* [online]. [2014] [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.mesto-uh.cz/Articles/3673-2-Hospodarstvi.aspx>

VÝCHODNÍ MORAVA. Buchlovsko. *Vychodni-morava.cz* [online]. [2014] [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.vychodni-morava.cz/lokalita/12115/buchlovsko>

ZÁMEK BUCHLOVICE, NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA. Úvod. *Zamek-buchlovice.cz* [online]. © 2014 [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.zamek-buchlovice.cz/>

ZELENKA, Josef, 2010. *Marketing cestovního ruchu*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského. 240 s. ISBN 978-80-86723-95-2.

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ, 2012. *Výkladový slovník cestovního ruchu*.

Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha. 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

ZLÍNSKÁ KRAJ. Strategie rozvoje kraje 2009-2020. *Kr-zlinsky.cz* [online]. [2014]

[cit.2014-04-12]. Dostupné z: <http://www.kr-zlinsky.cz/strategie-rozvoje-zlinskeho-kraje-2009-2020-srz--cl-680.html>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Mapa mikroregionu Buchlov (Mikroregion Buchlov, © 2014n).....	37
Obrázek 2 Graf věkové struktury obyvatel v mikroregionu v roce 2012	48
Obrázek 3 Graf srovnání vývoje míry registrované nezaměstnanosti v ČR a mikroregionu	50
Obrázek 4 Propagační logo mikroregionu(Mikroregion Buchlov, © 2014n).....	64
Obrázek 5 Způsob jakým turisté vyhledávají informace přes internet	78

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Vývoj počtu obyvatel.....	47
Tabulka 2 Změna počtu obyvatel v mikroregionu	48
Tabulka 3 Vývoj nezaměstnanosti v letech 2004 - 2012	50
Tabulka 4 Vybavenost obcí mikroregionu školami	58
Tabulka 5 Vybavení obcí technickou infrastrukturou	62
Tabulka 6 Návštěvnost kulturních památek mikroregionu	67
Tabulka 7 Ekonomický výnos cestovního ruchu plynoucí z kultur. památek za rok 2013	68
Tabulka 8 Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení ve Zlínském kraji	69
Tabulka 9 Údaje o návštěvnících stravovacích zařízení	72
Tabulka 10 Odhad přímých provozních nákladů za kulturní památky	73
Tabulka 11 Odhad přímých provozních nákladů za ubytovací zařízení	74
Tabulka 12 Odhad přímých provozních nákladů za stravovací zařízení	75